ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ
ਬਨਾਮ
ਦਿਵੇਸ਼ ਭੁਟਾਨੀ ਅਤੇ ਹੋਰ
(ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 10294 ਦੀ 2013)
ਜੁਲਾਈ 21, 2022
[ਏ. ਐਮ. ਖਾਨਵਿਲਕਰ, ਅਭੈ ਐਸ. ਓਕਾ ਅਤੇ
ਸੀ. ਟੀ. ਰਵੀਕੁਮਾਰ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

ਜੰਗਲ (ਸੰਰਕਸ਼ਣ) ਐਕਟ, 1980 – ਧਾਰਾ 2 – ਪੰਜਾਬ ਭੂਮੀ ਸੰਰਕਸ਼ਣ ਐਕਟ, 1900 [ਪੰਜਾਬ ਭੂਮੀ ਸੰਰਕਸ਼ਣ (ਹਰਿਆਣਾ ਸੋਧ) ਐਕਟ, 2019 ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ] – ਧਾਰਾ 4 – ਜੰਗਲ ਐਕਟ, 1927 – ਕੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਦੇਸ਼ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀ ਭੂਮੀ 'ਜੰਗਲ ਭੂਮੀ' ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ – ਫੈਸਲਾ: ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਢੱਕੀ ਗਈ ਭੂਮੀਆਂ ਸਾਰੇ ਜੰਗਲ ਭੂਮੀਆਂ ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ 1980 ਦੇ ਜੰਗਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਬਿਨਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਇਸਦੀ ਗੈਰ-ਜੰਗਲ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਲਈ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ 25.10.1980 ਤੋਂ – ਜੰਗਲ ਜਾਂ ਕਹੋ ਤਾਂ ਮਾਨਤਾ ਜੰਗਲ ਭੂਮੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਬਦੀਲੀ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਮੌਲਿਕ ਹੈ – ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ ਦੌਰਾਨ ਵੀ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ, ਰਾਜ ਜਾਂ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਗੈਰ-ਜੰਗਲ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਆਗਿਆ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ – ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਗੈਰ-ਜੰਗਲ ਵਰਤੋਂ 1980 ਦੇ ਜੰਗਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਅਨੁਸਾਰ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਲਾਗੂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 1980 ਦੇ ਜੰਗਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ – ਇਹ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਭੂਮੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਇਸ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ 1980 ਦੇ ਜੰਗਲ ਐਕਟ ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲ ਭੂਮੀ ਨਹੀਂ ਬਣ ਜਾਏਗੀ।

ਅਪੀਲਾਂ ਅਤੇ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਂਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ: 1. ਪੰਜਾਬ ਭੂਮੀ ਸੰਰਕਸ਼ਣ ਐਕਟ, 1900 (ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ.ਏ.) ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਵਿੱਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਬੰਦੀਆਂ, ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਮਨਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੰਗਲ ਭੂਮੀਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਦਕਿ, ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਮ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ

ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪ-ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਜਾਂ ਕਟਾਵ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਕਟਾਵ ਦਾ ਖਤਰਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਟਾਵ ਦੇ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪੀਐਲਪੀਏ ਦਾ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਟਾਵ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਹੈ ਜੋ ਜੰਗਲਾਤ ਦੀ ਕਟਾਈ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੰਗਲਾਤ ਦੀ ਕਟਾਈ ਜਾਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਜੰਗਲਾਤ ਦੀ ਕਟਾਈ ਕਾਰਨ, ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਟਾਵ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 4 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਉਪਾਯ ਜੰਗਲਾਤ ਦੀ ਇੱਕ ਖੇਤਰ ਦੀ ਕਟਾਈ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਪੀਐਲਪੀਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਉਪ-ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਜਾਂ ਕਟਾਵ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਸੂਚਿਤ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਖੇਤਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਜੰਗਲਾਤ ਖੇਤਰ ਦੀ ਕਟਾਈ ਕਾਰਨ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਕਟਾਵ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਪੀਐਲਪੀਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕੋਲ 1980 ਦੇ ਜੰਗਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (ii) ਅਤੇ (iv) ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਇੱਕ ਜੰਗਲ ਦੇ ਸਾਰੇ ਗੁਣ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਲਈ, ਪੀਐਲਪੀਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਗੈਰ-ਜੰਗਲ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਮੋੜਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਸਿਰਫ ਤਦ ਹੀ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ

ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪੂਰਵ ਮਨਜ਼ੂਰੀ 1980 ਦੇ ਜੰਗਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ। [ਪੈਰਾ 47]

2. ਪੀਐਲਪੀਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਅ) ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਖੇਤੀ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਜਾਂ ਮਨਾਹੀ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੇਤੀ ਅਧੀਨ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾ 5 ਅਧੀਨ ਸੀਮਿਤ ਜਾਂ ਮਨਾਹੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਯੋਗ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿੱਥੇ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੱਥਰ ਦੀ ਖੁਦਾਈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੂਨੇ ਦੀ ਸਾੜਣ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਪੀਐਲਪੀਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 5 ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪੀਐਲਪੀਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਅਧੀਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ 1980 ਦੇ ਜੰਗਲ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਜੰਗਲ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 48][1104-F-H]

3. ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਇਸ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਤਿੰਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੁਕਮ 18 ਅਗਸਤ 1992 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਕਤ ਤਿੰਨ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਹੁਕਮਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਜੰਗਲਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਹਨ 1980 ਦੇ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦਾ ਅਰਥ। ਭਾਵੇਂ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਹੋਵੇ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਸੋਧੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਅੰਤ ਤੱਕ, ਜੰਗਲਾਂ ਨਾਲ ਢੱਕੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ 1980 ਦੇ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਯੋਗ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ। ਇੱਕ ਵਾਰ 1980 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ 'ਜੰਗਲ' ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ, ਗੈਰ-ਜੰਗਲਾਤ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇਸਦਾ ਉਪਯੋਗਕਰਤਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਰਹੇਗਾ 1980 ਦੇ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ। ਦੂਜਾ, ਧਾਰਾ (i) ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਰਾਖਵੇਂ ਜੰਗਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ 1927 ਦੇ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇੱਕ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇਹ ਰਾਖਵਾਂ ਜੰਗਲ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਅਗਾਊਂ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ। ਤੀਜਾ, ਸੈਕਸ਼ਨ 2 ਇੱਕ ਗੈਰ ਰੁਕਾਵਟ ਧਾਰਾ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਰਾਜ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ ਰਾਜ. ਇਸ ਲਈ, ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ, 2019 ਸੋਧ ਐਕਟ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਵੇਗਾ 1980 ਦੇ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ, ਜੇਕਰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ ਹੋਰ. ਇਸ ਲਈ, ਕੀ 2019 ਸੋਧ ਐਕਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਵੇ ਜਾਂ ਨਾ, ਇਸ ਨਾਲ ਕਵਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨਹੀਂ ਬਦਲੇਗੀ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਉਕਤ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਜੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੁਕਮ 25 ਅਕਤੂਬਰ ਤੋਂ ਜੰਗਲ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜਾਲਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖੋ 1980 ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ 1980. ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਹੈ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ 01 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮ 1985 ਦੇ ਨੰਬਰ 4677 ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਿਹਾ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਉਕਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। [ਪੈਰਾ 63][1114-D-H; 1115-ਏ-ਬੀ]

4. ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਢੱਕੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ 1980 ਦੇ ਜੰਗਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਲੱਛਣ ਹਨ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰੀ 25 ਅਕਤੂਬਰ 1980 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪੂਰਵ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਗੈਰ-ਜੰਗਲ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਲਈ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ। ਜੰਗਲ ਜਾਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਮਾਨਤਾ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਬਦਲਾਅ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪੂਰਵ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮੌਲਿਕ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਇਹ ਵੀ ਜੋੜਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਲਾਗੂ ਰਹਿਣ ਦੌਰਾਨ ਵੀ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ, ਰਾਜ ਜਾਂ ਇੱਕ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਗੈਰ-ਜੰਗਲ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਆਗਿਆ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਗੈਰ-ਜੰਗਲ ਵਰਤੋਂ 1980 ਦੇ ਜੰਗਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਅਨੁਸਾਰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਹਦ ਤੱਕ, ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਲਾਗੂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਕਿਉਂਕਿ 1980 ਦੇ ਜੰਗਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਕਾਰਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ

ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਅਜਿਹੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ 1980 ਦੇ ਜੰਗਲ ਐਕਟ ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨਹੀਂ ਬਣ ਜਾਏਗੀ। [ਪੈਰਾ 64]

ਟੀ.ਐਨ. ਗੋਦਾਵਰਮਨ ਥਿਰੁਮੁਲਕਪਾਡ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (1997) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 267 : [1996] 9 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 982; ਟੀ. ਐਨ. ਗੋਦਾਵਰਮਨ ਥਿਰੁਮੁਲਕਪਾਡ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (2008) 16 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 401; ਐਮ.ਸੀ. ਮੇਹਤਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (2004) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 118 : [2004] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 126; ਐਮ.ਸੀ. ਮੇਹਤਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ(2008) 17 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 294 : [2008] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 828; ਬੀ.ਐਸ. ਸੰਧੂ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ (2014) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 172; ਐਮ.ਸੀ. ਮੇਹਤਾ (ਕਾਂਟ ਐਨਕਲੇਵ ਮਾਮਲੇ, ਇਨ ਰੀ.) ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (2018) 18 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 397 : [2018] 11 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 384; ਰਾਜੀਵ ਸੂਰੀ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰਾਧਿਕਰਣ ਅਤੇ ਹੋਰ (2021) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਆਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ. 7; ਸਿਟੀਜ਼ਨਜ਼ ਫਾਰ ਗ੍ਰੀਨ ਡੂਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (2021) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਆਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ. 1243 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਵਿਜੇ ਬਾਂਸਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ 2009 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਆਨਲਾਈਨ ਪੀ ਅਤੇ ਐਚ 8073; ਲਕਸਮਣ ਇੱਛਾਰਾਮ ਬਨਾਮ ਦ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਫਾਰੈਸਟ ਅਫ਼ਸਰ, ਰਾਇਗੜ AIR 1953 ਨਾਗਪੁਰ ਪੇਜ 51 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਲਾ ਰੈਫਰੈਂਸ

[1996] 9 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 982ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆਪੈਰਾ 15

(2008) 16 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 401ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆਪੈਰਾ 15

[2004] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 126ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆਪੈਰਾ 15

[2008] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 828ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆਪੈਰਾ 15 [2014] 6 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 329 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 15

[2018] 11 SCR 384 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 16

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲਾਤਮਕ/ਮੂਲ ਅਧਿਕਾਰਤਾ : ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 10924 ਦਾ 2013

03.05.2013 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਗ੍ਰੀਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਬੈਂਚ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 42 ਦਾ 2013 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਨਾਲ

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 8454 ਦਾ 2014, 8173 ਦਾ 2016, 11000 ਦਾ 2013 ਅਤੇ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 1008, 1031 ਅਤੇ 1320 ਦਾ 2021।

ਤੁਸ਼ਾਰ ਮੇਹਤਾ, ਐਸ.ਜੀ., ਕੇ. ਐਮ. ਨਟਰਾਜ, ਮਿਸ. ਐਸ਼ਵਰਿਆ ਭਾਟੀ, ਏ.ਐਸ.ਜੀ., ਅਨਿਲ ਗ੍ਰੋਵਰ, ਸੀਨੀਅਰ ਏ.ਏ.ਜੀ., ਬੀ. ਕੇ. ਸਤੀਜਾ, ਏ.ਏ.ਜੀ., ਅਰੁਣ ਭਾਰਦਵਾਜ, ਵਿਕਾਸ ਸਿੰਘ, ਸੰਜੇ ਪਾਰਿਖ, ਕੋਲਿਨ ਗੋਂਸਾਲਵਿਸ, ਮਨੇਜ ਸਵਰੂਪ, ਨਰੇਂਦਰ ਹੂਡਾ, ਡੀ. ਜੇ. ਗੋਬੁਰਧੁਨ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਅਜੈ ਬਾਂਸਲ, ਰਾਹੁਲ ਕ੍ਰ. ਸ਼ਰਮਾ, ਨਵੀਨ ਗੁਪਤਾ, ਅਮਰ ਵਿਜੇ ਸਿੰਘ, ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਸ਼ਰਮਾ, ਮਿਸ. ਗੌਰਾਨ, ਸੰਜੇ ਕੁਮਾਰ ਵਿਸੇਨ, ਡਾ. ਮੋਨਿਕਾ ਗੁਸਾਈਨ, ਮਿਸ. ਬਬੀਤਾ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਸਰਦ ਕ੍ਰ. ਸਿੰਘਾਨੀਆ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਮੱਕਰ, ਸੁਮਿਤ ਤੇਤਰਵਾਲ, ਵੰਸ਼ਦੀਪ ਦਲਮੀਆ, ਚਿਨਮਯੀ ਚੰਦਰਾ,

ਮਿਸ. ਮੋਨਿਸ਼ਾ ਹੰਦਾ, ਰਾਜੁਲ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਮੋਹਿਤ ਡੀ. ਰਾਮ, ਮਿਸ. ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸਿੰਘਰੋਤੀ, ਸਤਵਿਕ ਪਾਰਿਖ, ਮਿਸ. ਸੰਜਨਾ ਥੋਮਸ, ਕਵਲਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਜੈਦਰ ਅਲੀ, ਮਿਸ. ਅਮਿਤ ਸ਼ੁਕਲਾ, ਸਤਿਆ ਮਿਤਰਾ, ਨੀਲਮਣੀ ਪੈਂਟ, ਰਾਘਵ ਭਾਟੀਆ, ਅਰੁਣੇਸ਼ ਗ੍ਰੋਵਰ, ਅੰਕਿਤ ਸਵਰੂਪ, ਸ਼ੇਖਰ ਜੀ. ਦੇਵਾਸਾ, ਮਨੀਸ਼ ਤਿਵਾਰੀ, ਸ਼ਸ਼ੀ ਭੂਸ਼ਣ ਨਾਗਰ, ਮਿਸ. ਸਤਵਿਸਾ ਪਟਨਾਇਕ, ਐਮ/ਐਸ ਦੇਵਾਸਾ & ਕੰਪਨੀ, ਅਕਰਸ਼ ਕਮਰਾ, ਮਿਸ. ਗੌਰੀ ਗੋਬੁਰਧੁਨ, ਮਿਸ. ਸੁਨੀਤਾ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ, ਜੈਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਐਸ. ਕੇ. ਰੇਜੋਰਾ, ਅਖਿਲੇਸ਼ਵਰ ਝਾ, ਈ. ਵਿਨੇ ਕੁਮਾਰ, ਦਰਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਮਿਸ. ਰਣਜੀਤਾ ਰੋਹਤਗੀ, ਸੌਰਭ ਟੰਡਨ, ਮਿਸ. ਚਾਰੂ ਜਰੂਲਾ, ਅਨੁਜ ਗੁਪਤਾ, ਤੇਜਸਵੀ ਕੁਮਾਰ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਮਨੋਰੰਜਨ ਪੈਕਰਾਯ, ਪੈਟ੍ਰਿਕ ਡੁੱਟਾ, ਰਾਹੁਲ ਚੌਧਰੀ, ਮਿਸ. ਕੇ. ਵੀ. ਭਾਰਤੀ ਉਪਾਧਿਯਾਯ, ਕੇਦਾਰ ਨਾਥ ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ, ਸਿਬੋ ਸੰਕਰ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ, ਮਿਸ. ਮਨਜੀਤ ਕਿਰਪਾਲ, ਵਕੀਲਾਂ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰ ਪਾਰਟੀਆਂ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਅਭੈ ਐਸ. ਓਕਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ।

1. ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਅਤੇ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਸ਼ਾਲ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਪ੍ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1900 (ਛੋਟੇ ਵਿੱਚ, 'PLPA') ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਦੇਸ਼ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ' ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫਾਰੈਸਟ (ਕੰਜਰਵੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ, 1980 (ਛੋਟੇ ਵਿੱਚ, '1980 ਦਾ ਜੰਗਲ ਐਕਟ') ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ?"ਤੱਥਾਤਮਕ ਪਹਿਲੂ

2. ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 10294 ਦੇ 2013, ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 8454 ਦੇ 2014, ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 8173 ਦੇ 2016 ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 11000 ਦੇ 2013 ਨੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਗ੍ਰੀਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ (ਛੋਟੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, 'ਐਨਜੀਟੀ') ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੈ।

3. ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 10294 ਦੇ 2013 ਨੇ 03 ਮਈ 2013 ਨੂੰ ਐਨਜੀਟੀ ਦੁਆਰਾ ਮੂਲ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 42 ਦੇ 2013 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਉਕਤ ਅਰਜ਼ੀ ਐਨਜੀਟੀ ਦਾ ਧਿਆਨ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਬੱਲਭਗੜ ਤਹਿਸੀਲ ਦੇ ਪਿੰਡ ਅਨੰਗਪੁਰ ਵਿੱਚ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 1359, 1374 ਅਤੇ 1378 ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਉੱਤੇ ਅਵੈਧ ਗੈਰ-ਜੰਗਲ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਬਜ਼ੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਲਈ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਐਨਜੀਟੀ ਨੇ ਉਕਤ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਉੱਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੈਰ-ਜੰਗਲ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਚੁਕਾਈ ਗਈ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ। ਐਨਜੀਟੀ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪਿੰਡ ਅਨੰਗਪੁਰ ਵਿੱਚ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ 18 ਅਗਸਤ 1992 ਨੂੰ ਪੀਐਲਪੀਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ 1980 ਦੇ ਜੰਗਲ ਐਕਟ ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਸਨ। ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ 18 ਅਗਸਤ 1992 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, 10 ਅਪ੍ਰੈਲ 1992 ਨੂੰ ਪੀਐਲਪੀਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਬੱਲਭਗੜ ਤਹਿਸੀਲ ਦੇ ਪੂਰੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪੀਐਲਪੀਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ 18 ਅਗਸਤ 1992 ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਹਾਲ ਚਲਾ ਰਹੇ ਹਨ।

4. ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 8173 ਦੇ 2016 ਨੇ 16 ਮਈ 2016 ਨੂੰ ਐਨਜੀਟੀ ਦੁਆਰਾ ਮੂਲ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 519 ਦੇ 2015 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਮੂਲ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 519 ਦੇ 2015 ਵਿੱਚ, ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਬੱਲਭਗੜ ਤਹਿਸੀਲ ਦੇ ਪਿੰਡ ਅੰਖੀਰ ਵਿੱਚ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 182 ਮਿਨ, ਰੈਕਟ ਨੰਬਰ 61, ਕਿਲਾ ਨੰਬਰ 19 (8-0), 20(1-0/7) ਅਤੇ 22/2 (7-17) ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਉੱਤੇ ਵਪਾਰਕ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਜੰਗਲ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਕਤ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਹੋਰ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਮਾਮਲਾ ਸਨ ਜੋ 18 ਅਗਸਤ 1992 ਨੂੰ ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪੀਐਲਪੀਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਿੰਡ ਅੰਖੀਰ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਨਜੀਟੀ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਅਧੀਨ ਕਵਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ 1980 ਦੇ ਜੰਗਲ ਐਕਟ ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਸਨ।

5. ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 11000 ਦੇ 2013 ਨੇ ਉਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਜੋ 03 ਮਈ 2013 ਨੂੰ ਐਨਜੀਟੀ

ਦੁਆਰਾ ਮੂਲ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 42 ਦੇ 2013 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 10294 ਦੇ 2013 ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਮਾਮਲਾ ਵੀ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਪੀਐਲਪੀਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ 18 ਅਗਸਤ 1992 ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਨ।

6. ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 8454 ਦੇ 2014 ਵੀ 03ਜੀ$_{SUPERSCRIPT}$ ਮਈ 2013 ਦੇ ਉਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਾਵੇਦਾਰ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਹਾਲ ਚਲਾ ਰਹੇ ਹਨ।

7. ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 1031 ਦੇ 2021 ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 32 ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਤਹਿਸੀਲ ਬੱਲਭਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਪਿੰਡਾਂ ਅਨੰਗਪੁਰ, ਅੰਖੀਰ ਅਤੇ ਮੇਵਲਾ ਮਹਾਰਾਜਪੁਰ (ਛੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, 'ਉਕਤ ਤਿੰਨ ਪਿੰਡ') ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਰੱਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਉਕਤ ਤਿੰਨ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਲਈ 18ਵੀਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਅਗਸਤ 1992 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਿੰਨ ਵੱਖਰੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਨੋਟਿਸ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਜੋ ਕਿ 21ਸਤੰਬਰ$_{SUPERSCRIPT}$ ਅਗਸਤ 2021 ਨੂੰ ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਨੂੰ ਜੰਗਲ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ 'ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਫਾਰਮ ਹਾਊਸਾਂ/ਬੈਂਕੁਇਟ ਹਾਲਾਂ/ਢਾਂਚਿਆਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨਾਕਾਮ ਰਹਿਣ 'ਤੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਜੰਗਲ ਵਿਭਾਗ 23ਜੀ$_{SUPERSCRIPT}$ ਅਗਸਤ 2021 ਨੂੰ ਉਕਤ ਢਾਂਚਿਆਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇਗਾ। ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਨੋਟਿਸ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਲਈ ਅਪੀਲ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰਾਂ 7220-7221 ਦੇ 2017 (ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਬਨਾਮ ਖੇਰੀ ਗਾਂਵ ਨਿਵਾਸੀ ਕਲਿਆਣ ਸੰਘ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੁਆਰਾ) ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ। 18ਵੀਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਅਗਸਤ 1992 ਨੂੰ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਰਾਹਤਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ 18ਵੀਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਅਗਸਤ 1992 ਦੇ ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 3, 6, 7 ਅਤੇ 14 ਦੀਆਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਭੂਮੀ ਸੰਰਕਸ਼ਣ (ਹਰਿਆਣਾ ਸੋਧ) ਐਕਟ, 2019 (ਛੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, '2019 ਦਾ ਸੋਧ ਐਕਟ') ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਾਈ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਮੰਡੇਮਸ ਦੀ ਰਿਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

8. ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 1008 ਦੇ 2021 ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਪਿੰਡ ਅੰਖੀਰ ਦਾ ਨਿਵਾਸੀ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਪਿੰਡ ਅੰਖੀਰ ਦੀਆਂ ਖਾਸਰਾ ਨੰਬਰਾਂ 32 ਅਤੇ 39 ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਈ ਗਈ ਇੱਕ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਮਾਣ 18ਵੀਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਅਗਸਤ 1992 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਵਕ ਕਬਜ਼ਾ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਬਣੇ ਢਾਂਚਿਆਂ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

9. ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 1320 ਦੇ 2021 ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਪਿੰਡ ਪੁਰਾਣਾ ਲੱਕੜਪੁਰ ਖੇਰੀ ਦੇ ਨਿਵਾਸੀ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਦਾਵਾ ਹੈ ਕਿ [ਅਭੈ ਐਸ. ਓਕਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ.]

ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹੋਟਲਾਂ ਅਤੇ ਫਾਰਮਹਾਉਸਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਅਤੇ ਸਾਂਠ-ਗਾਂਠ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਟਰਕਚਰਾਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਢਾਹ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਛੁੱਟੀ ਲਈ ਅਪੀਲ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 7220-7221 ਦੇ 2017 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰ ਕੁਝ ਸਟਰਕਚਰਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣ ਕੇ ਜਦਕਿ ਹੋਟਲਾਂ ਅਤੇ ਫਾਰਮਹਾਉਸਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਛੇੜਿਆ ਜੋ ਕਿ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨਾਂ 'ਤੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਰਦਾਸ ਹੈ ਕਿ ਮੰਡੇਮਸ ਦੀ ਰਿਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਪੁਰਾਣਾ ਲੱਕੜਪੁਰ ਖੇਰੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਸਟਰਕਚਰਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਮੁੜ ਬਹਾਲ

ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ/ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸੁਪੁਰਦਗੀਆਂ

10. ਸ੍ਰੀ ਵਿਕਾਸ ਸਿੰਘ, ਜੋ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਉੱਚ ਸਤਰੀ ਵਕੀਲ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਹਨ, ਨੇ ਵਿਸਥਾਰਤ ਸੁਪੁਰਦਗੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੁੱਖ ਸੁਪੁਰਦਗੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਵਿਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 3, 4 ਅਤੇ 5 ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ/ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਨੂੰ ਆਈਪ੍ਸੋ ਫੈਕਟੋ 1980 ਦੇ ਫਾਰੈਸਟ ਐਕਟ ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲਾਤ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਿਚਾਰਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਫਾਰੈਸਟ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਅਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਜੰਗਲਾਤ ਵਜੋਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਨਿਰਣਾਯਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਫਾਰੈਸਟ ਵਿਭਾਗ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਨਿਗਰਾਨੀ ਵਿਭਾਗ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਧਾਰਾਵਾਂ 3, 4 ਅਤੇ 5 ਵੱਲ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਸਿਰਫ ਤਦ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਰਾਏ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਉਪ-ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਸੰਰਕਸ਼ਣ ਜਾਂ ਕਟਾਵ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜੋ ਕਟਾਵ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਕਟਾਵ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਤੇ 5 ਅਧੀਨ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਰਤ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਕੋਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 17 ਅਕਤੂਬਰ 1989 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ ਐਕਟ, 1887 (ਛੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, 'ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ ਐਕਟ') ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤਹਿਸੀਲ ਬੱਲਭਗੜ੍ਹ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲ ਕੇ ਉਕਤ ਤਿੰਨ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ 17 ਅਕਤੂਬਰ 1989 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਕਤ ਤਿੰਨ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਲਈ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾਵਾਂ 4 ਅਤੇ 5 ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 1926 ਵਿੱਚ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਧਾਰਾਵਾਂ 4 ਅਤੇ 5 ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਅਸਥਾਈ ਮਿਆਦ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਅਤੇ 5 ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਅਸਥਾਈ ਮਿਆਦ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਇਆ ਅਤੇ 5 ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਕਤ ਹੁਕਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣੀਆਂ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ 18 ਅਗਸਤ 1992 ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ PLPA ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੁਝ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਲੀਅਰਿੰਗ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜਨਾ ਅਤੇ ਪੱਥਰਾਂ ਦੀ ਖੁਦਾਈ ਆਦਿ, ਬਿਨਾਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਸਿਰਫ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੁਕਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਿਨਾਂ ਕੁਝ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਹੈ ਇਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਪੂਰਵ ਅਨੁਮਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ। ਉਹ ਨੇ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜੰਗਲ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਾਂ ਜੰਗਲ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ।

11. ਉਸ ਨੇ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ 1927 ਦੇ ਭਾਰਤੀ ਜੰਗਲ ਐਕਟ (ਛੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, '1927 ਦਾ ਜੰਗਲ ਐਕਟ') ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਜੰਗਲ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਕਿਸਮ ਰਿਜ਼ਰਵ ਜੰਗਲਾਂ ਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾਵਾਂ 3 ਤੋਂ 27 ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਦੂਜੀ ਕਿਸਮ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਜੰਗਲਾਂ ਜਾਂ ਬੇਕਾਰ-ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਿਲਕੀਅਤ ਹਨ ਅਤੇ ਰਿਜ਼ਰਵ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਧਾਰਾਵਾਂ 29 ਤੋਂ 34 ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਜੰਗਲਾਂ ਵਜੋਂ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਤੀਜੀ ਕਿਸਮ ਨਿੱਜੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾਵਾਂ 35 ਤੋਂ 38 ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜੰਗਲ ਜਾਂ ਬੇਕਾਰ-ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਜਾਂ ਸਾਫ ਕਰਨ ਵਰਗੀਆਂ ਕੁਝ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਜਾਂ ਮਨਾਹੀ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਤੇ 1927 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 35 ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਅੰਤਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 4 ਵਿੱਚ ਇਜਾਜ਼ਤ ਜਾਂ ਸਮਰੱਥਨ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹਨ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 35 ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨਾਹੀ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਜੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 35 ਅਧੀਨ ਮਨਾਹੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਉਸ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ

1927 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 35 ਤੋਂ 38 ਤੱਕ ਕਵਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ, ਜੋ ਨਿੱਜੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨਾਲ ਜੰਗਲਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ, ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀਆਂ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਾ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਜ਼ਮੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਐਕਟ, 1894 ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 35 ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਘੱਟ ਅਤੇ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਉਸ ਨੇ ਜੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 1927 ਦਾ ਐਕਟ ਜੰਗਲਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਉਚਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਧਾਰਾਵਾਂ 35 ਤੋਂ 38 ਨੂੰ 1927 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਪੰਜਵੇਂ ਅਧਿਆਇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਯਾਚੀਆਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦਾਂ 'ਤੇ ਜੰਗਲਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

12. ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਜੰਗਲਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ, ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ 1927 ਦੇ ਜੰਗਲ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਦੀਆਂ ਉਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ, ਜੋ 1927 ਦੇ ਜੰਗਲ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹਨ, ਉਹ ਨਿਰਰਥਕ ਹੋ ਗਈਆਂ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ 1927 ਦੇ ਜੰਗਲ ਐਕਟ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸੀ ਹਨ। 1927 ਦਾ ਜੰਗਲ ਐਕਟ ਇੱਕ ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ, ਜੋ ਮੁੱਖ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਨਿੱਜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸੇ ਨੂੰ 1927 ਦੇ ਜੰਗਲ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧਿਆਇ V ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਟੈਸਟਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

13. ਉਸਦੀ ਦਲੀਲ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਾਸਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਕੰਪਲੈਕਸ (ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਨਿਯਮਨ) ਐਕਟ, 1971 (ਛੋਟੇ ਵਿੱਚ, '1971 ਦਾ ਐਕਟ') ਅਧੀਨ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਖੇਤਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸਨ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਵਿਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅੰਤਿਮ ਵਿਕਾਸ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ 17ਵੀਂ ਦਸੰਬਰ 1991 ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 1971 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਵਿਕਾਸ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਜੋਂ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਖੇਤਰ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਜੰਗਲ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗੀ।

14. ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾਵਾਂ 4 ਅਤੇ 5 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ 18ਵੀਂ ਅਗਸਤ 1992 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੀ ਪਬਲਿਕ ਨੋਟਿਸ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਧਾਰਾ 7(ਬੀ) ਅਧੀਨ, ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 4 ਜਾਂ 5 ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਕਾਰਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਪਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ 18ਵੀਂ ਅਗਸਤ 1992 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਅਸਰ ਪਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮਾਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ 18ਵੀਂ ਅਗਸਤ 1992 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਨ, ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਪਰਯਾਪਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ 2019 ਸੋਧ ਐਕਟ ਨੂੰ 1ਲੀ ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 4677 ਆਫ 1985 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇ ਕੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪੂਰਾ ਮੁੱਦਾ ਹੱਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਸਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ 2019 ਸੋਧ ਐਕਟ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ।

15. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਟੀ.ਐਨ. ਗੋਦਾਵਰਮਨ ਥਿਰੁਮੁਲਕਪਾਡ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ1 (19971 (1997) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 267 ਗੋਦਾਵਰਮਨ ਦਾ ਕੇਸ) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ, ਉਸਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਕਤ ਫੈਸਲਾ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਨਿਪਟਦਾ। ਉਸਨੇ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਟੀ. ਐਨ. ਗੋਦਾਵਰਮਨ ਥਿਰੁਮੁਲਕਪਾਡ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (2008 ਗੋਦਾਵਰਮਨ ਦਾ ਕੇਸ) ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਗਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਵੱਲ ਵੀ ਖਿੱਚਿਆ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਅਧੀਨ ਧਾਰਾਵਾਂ 4 ਅਤੇ 5 ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਖਾਣਾਂ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੀ ਵਿਚਾ

16. ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਐਮ.ਸੀ. ਮੇਹਤਾ (ਕਾਂਟ ਐਨਕਲੇਵ ਮਾਮਲੇ, ਇਨ ਰੀ.)

ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ & ਹੋਰ (3ਜੀ$_{SUPERSCRIPT}$ ਐਮ.ਸੀ. ਮੇਹਤਾ ਕੇਸ) ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਨ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤੇ। ਉਸਦਾ ਸੁਝਾਅ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਿਨੈਕਾਰ (ਆਰ. ਕਾਂਟ & ਕੋ.) ਦੁਆਰਾ 18ਵੀਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਅਗਸਤ 1992 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਬਾਰੇ ਉਠਾਏ ਗਏ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਇਆ ਹੈ, ਫੈਸਲਾ ਪਰ ਇੰਕਾਰੀਅਮ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਮਕਾਲੀ ਬੈਂਚ ਦੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬੀ.ਐਸ. ਸੰਧੂ5$_{SUPERSCRIPT}$. ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਅਤੇ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕਿਹੜੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੇ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ 18ਵੀਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਅਗਸਤ 1992 ਨੂੰ ਬਣਾਏ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ।

17. ਵੱਖ ਵੱਖ ਨਕਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਉਸ ਨੇ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜੇ PLPA ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 3, 4 ਅਤੇ 5 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ/ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਜੰਗਲਾਂ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਦੇ ਸਮੂਹ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ

ਅਤੇ ਗੁਰੂਗ੍ਰਾਮ ਨੂੰ 1980 ਦੇ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਜੰਗਲਾਂ ਵਜੋਂ ਵਰਤਾਇਆ ਜਾਣਾ ਪਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਭਿਆਨਕ ਨਤੀਜੇ ਹੋਣਗੇ।

18. ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੰਬਰ 8173 ਆਫ 2016 ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਕਿ ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਤਹਿਸੀਲ ਨੂੰ ਨਹੀਂ PLPA ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬੱਲਭਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਦੀਆਂ ਤਹਿਸੀਲਾਂ ਹਨ। ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ PLPA ਮਿਤੀ 10 ਅਪ੍ਰੈਲ 1992 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਸਿਰਫ ਬੱਲਭਗੜ੍ਹ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਤਹਿਸੀਲ. ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ PLPA ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਣਖੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਹੁਕਮ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ 1927 ਦਾ ਜੰਗਲਾਤ ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਗਰਾਂਟ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਨਿੱਜੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਜੰਗਲ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇੱਕ ਹੈ 1927 ਦੇ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਅਸੰਗਤਤਾ ਅਤੇ PLPA ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 4 ਤਹਿਤ ਐੱਸ. 1927 ਦੇ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਦੇ 29 ਅਤੇ 35 ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ। ਜੰਗਲਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹੀ ਸਿਰਫ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪੂਰਵ ਨੋਟਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀ. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, 1927 ਦੇ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 37 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜੰਗਲ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਨਿੱਜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਹੁਕਮਾਂ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਅਤੇ PLPA ਦੇ 5 1980 ਦੇ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜੰਗਲ ਹਨ, ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਾਲਕਾਂ/ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ਅਜਿਹੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਸੀਮਤ ਹੈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ PLPA ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ। ਪਹਿਲਾ ਹਲਫੀਆ ਬਿਆਨ ਸ਼੍ਰੀ ਬਨਾਰਸੀ ਦਾਸ, ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਮੁੱਖ ਜੰਗਲਾਤ ਸੰਰਖਿਅਕ, ਦਾ ਹੈ। ਹਰਿਆਣਾ ਜੋ ਕਿ ਮਿਤੀ 08 ਦਸੰਬਰ 1996 ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ 25 ਫਰਵਰੀ 1997 ਦਾ ਹਲਫਨਾਮਾ ਸ਼੍ਰੀ ਐਸ.ਕੇ. ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ, ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ, ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ। ਉਸ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਵਿਵਾਦਾਂ ਵਿਚ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਦੋਵੇਂ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਸਹੀ ਹਨ, ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਖੇਤਰ PLPA ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਅਤੇ 5 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਿਰਫ ਜੰਗਲ ਹੀ ਰਹੇਗਾ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮੁਦਰਾ ਦੌਰਾਨ। ਸਿਖਿਆ ਵਕੀਲ ਨੇ ਬੀ.ਐਸ. ਸੰਧੂ ੫ ਉਸ ਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਅਤੇ 5 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੰਗਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹਨ 1980 ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਦਾ ਅਰਥ. ਉਸਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੀਮਤ ਵਸਤੂ ਦਾ ਪੀ.ਐੱਲ.ਪੀ.ਏ. ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣਾ ਅਤੇ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਕਟਾਵ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਸੀ। ਉਹ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ PLPA ਦਾ ਕਦੇ ਵੀ ਜੰਗਲਾਂ ਜਾਂ ਜੰਗਲਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਖਾਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜੰਗਲ ਹੈ 1980 ਦੇ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਦਾ ਅਰਥ, ਵਿਚਾਰਨ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮੁੱਦਾ ਹੈ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ. ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ PLPA ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਮਨਾਹੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਾਮਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਕੁਝ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ। ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੁਕਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੀਆਂ

ਗਈਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਖ਼ਜੰਗਲ ਨਹੀਂ ਹਨ।

19. ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 10294 ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ 2013 ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਸਪੁਰਦਗੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ PLPA ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਦੁਆਰਾ, ਸੈਕਸ਼ਨ 3, 4 ਅਤੇ 5 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੂਚਨਾਵਾਂ/ਆਰਡਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ 1971 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 29 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 27 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕੈਪੀਟਲ ਰੀਜਨ ਪਲੈਨਿੰਗ ਬੋਰਡ ਐਕਟ, 1985 (ਛੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, 'ਐਨ.ਸੀ.ਆਰ ਐਕਟ') ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਨਸੀਆਰ ਐਕਟ ਦਾ ਇੱਕ ਓਵਰਰਾਈਡ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਵੇਗਾ PLPA ਉੱਤੇ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਰਾਜ ਐਕਟ ਹੈ।

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ

20. ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੋਲੀਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਜੋ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੁਰੇਸ਼ ਦਲਾਲ, ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਚੀਫ ਕੰਜਰਵੇਟਰ ਆਫ ਫਾਰੈਸਟ, ਹਰਿਆਣਾ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤਿਰਿਕਤ ਹਲਫਨਾਮੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ 1980 ਦੇ ਫਾਰੈਸਟ ਐਕਟ ਦਾ ਅਸਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 ਵਿੱਚ ਉੱਲੇਖਿਤ ਕੁਝ ਖਾਸ ਮਕਸਦਾਂ ਦੇ ਛੱਡ ਕੇ, ਜੰਗਲਾਤੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਗੈਰ-ਜੰਗਲਾਤੀ ਉਪਯੋਗ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪੂਰਵ ਅਨੁਮਤੀ ਨਾਲ ਮੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਤੁਹਾਡਾ ਧਿਆਨ ਵਿਭਿੰਨ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਵੱਲ ਅਤੇ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੋਧਾਂ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ 2019 ਦੇ ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀਐਲਪੀਏ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਕਟਾਵ ਅਤੇ ਉਪ-ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੀਐਲਪੀਏ ਦਾ ਜੰਗਲਾਤ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਕੋ ਜਿਹਾ ਫੈਸਲਾ ਜੋ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਅਤੇ 5 ਅਧੀਨ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਸਰ ਨਾਲ ਨਿਪਟਦਾ ਹੈ, ਬੀ. ਐਸ. ਸੰਧੂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜੋ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਇੱਕ ਜੰਗਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਾਵਾ ਹੈ ਕਿ 3ਜੀ ਐਮ.ਸੀ. ਮਹਿਤਾਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਬੀ. ਐਸ. ਸੰਧੂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਕ ਸਮਕਾਲੀ ਬੈਂਚ ਦੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਲਈ ਗਈ ਸਹੁੰ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਪੱਖ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੰਚਕੂਲਾ, ਅੰਬਾਲਾ, ਯਮੁਨਾਨਗਰ, ਗੁਰੂਗ੍ਰਾਮ, ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਲਗਭਗ 100% ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪੀਐਲਪੀਏ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3, 4 ਅਤੇ 5 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਪੂਰੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜੰਗਲ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਦਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਭੌਗੋਲਿਕ ਖੇਤਰ ਦਾ ਲਗਭਗ 39.35% ਖੇਤਰ ਪੀਐਲਪੀਏ ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਾਵਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀਐਲਪੀਏ ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ 1980 ਦੇ ਫਾਰੈਸਟ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਜੰਗਲਾਤੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਭਿਆਨਕ ਹੋਣਗੇ। ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਉਸ ਅਤਿਰਿਕਤ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 81 ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੀਐਲਪੀਏ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3, 4 ਅਤੇ 5 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 59 ਜਨਤਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਉੱਠੇ ਹਨ। ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ/ਢਾਂਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੀਆਰਪੀਐਫ ਗਰੁੱਪ ਸੈਂਟਰ, ਟਰਮੀਨਲ ਬੈਲਿਸਟਿਕ ਰਿਸਰਚ ਲੈਬੋਰੇਟਰੀ, ਪੁਲਿਸ ਲਾਈਨਜ਼, ਸਰਕਾਰੀ ਆਈਟੀਆਈ ਕਾਲਜ, ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 2019 ਦੇ ਸੋਧ ਐਕਟ 'ਤੇ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਚੂੰਕਿ 2019 ਦੇ ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹੋਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਹਲਫਨਾਮਿਆਂ ਵਿੱਚ 08 ਦਸੰਬਰ 1996 ਅਤੇ 25 ਫਰਵਰੀ 1997 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਤੱਥਾਤਮਕ ਬਿਆਨ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਪੀਐਲਪੀਏ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਅਤੇ 5 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤੇ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਚਲਣ ਦੌਰਾਨ ਰਾਜ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਜੰਗਲਾਤੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਜੋਂ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਭਿਆਸ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਲਫੀਆ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਨੋਟੀਫਾਈਡ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ।

ਹਸਤਕਸ਼ੀਆਂ/ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ

21. ਆਈ.ਏ. ਨੰਬਰ 33254 ਦੇ 2022 ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਤਾ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਕੋਲਿਨ ਗੋਂਸਾਲਵਸ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦਾਵਾ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਖੇਤਰਾਂ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਅਤੇ ਗੁਰੂਗ੍ਰਾਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਨੂੰ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਅਧੀਨ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਗਲਤ ਹੈ। ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਉਸ ਨੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀ ਵਾਧੂ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਕੜਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਅਤੇ ਗਲਤ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 3 ਅਤੇ 4 ਅਧੀਨ ਸੂਚਿਤ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਜੰਗਲਾਤ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਰਾਜ ਦਾ ਲਗਭਗ 40% ਖੇਤਰ ਜੰਗਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਸ ਨੇ ਉਸੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 50 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਗੁਰੂਗ੍ਰਾਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ 1,25,800 ਹੈਕਟੇਅਰ ਭੌਗੋਲਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚੋਂ, ਧਾਰਾਵਾਂ 4 ਅਤੇ 5 ਅਧੀਨ ਖਾਸ ਹੁਕਮਾਂ ਨਾਲ ਕੇਵਲ 6821 ਹੈਕਟੇਅਰ ਖੇਤਰ ਹੀ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ 74,100 ਹੈਕਟੇਅਰ ਭੌਗੋਲਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚੋਂ ਕੇਵਲ 5611 ਹੈਕਟੇਅਰ ਖੇਤਰ ਹੀ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 4 ਅਤੇ 5 ਅਧੀਨ ਖਾਸ ਹੁਕਮਾਂ ਨਾਲ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 49 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 1927 ਦੇ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਅਤੇ ਅਵਰਗੀਨ ਜੰਗਲਾਤ ਦਾ ਕੁੱਲ ਖੇਤਰ ਰਾਜ ਦੇ ਭੌਗੋਲਿਕ ਖੇਤਰ ਦਾ 3.1 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇੱਕ ਲਗਾਤਾਰ ਮੌਕਫ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 4 ਅਤੇ 5 ਦੇ ਖੰਡ (ਅ) ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖੇਤਰ 1980 ਦੇ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲਾਤ ਹਨ। ਉਸ ਨੇ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹੀ ਮੌਕਫ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਜੇ ਬੰਸਲ & ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਆਈ.ਏ. ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ 1980 ਦੇ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ 'ਤੇ ਹਾਵੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ 1980 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦਾ ਇਕੋ ਇੱਕ ਅਸਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰ ਬਿਨਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜੰਗਲਾਤ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਜੰਗਲਾਤ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਰਤਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵੀ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਉਸ ਨੇ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਹੁਕਮ 18 ਅਗਸਤ 1992 ਨੂੰ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਅਨੰਗਪੁਰ ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਸਬੰਧੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ 3ਜੀ ਐਮ.ਸੀ. ਮਹਤਾਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ 1980 ਦੇ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਜੰਗਲਾਤ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਹਨ।

22. ਸ੍ਰੀ ਸੰਜੇ ਪਾਰਿਖ, ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 4 ਅਤੇ 5 ਅਧੀਨ ਸੂਚਿਤ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਕੇਵਲ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲਾਤ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਜੰਗਲਾਤ ਵਜੋਂ ਵਰਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।

23. ਉਸ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਰਾਜ ਨੇ ਸਿਵਲ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 171 ਦੇ 1996 ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਬਨਾਰਸੀ ਦਾਸ, ਮੁੱਖ ਮੁੱਖ ਵਨ ਸੰਰਕਸ਼ਕ ਦਾ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਜੋ ਮੁੱਖ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਸੁਣਵਾਈ ਗਈ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਕੇਸ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ 1997 ਟੀ.ਐਨ. ਗੋਦਾਵਰਮਨ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਹੇ ਗਏ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਪੱਖ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖੇਤਰ ਜੰਗਲਾਤ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਹਨ। ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸੋਮਰਸਾਲਟ ਲੈਣ ਦੀ ਅਤੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਕਹੀ ਗਈ ਗੱਲ ਦੇ ਉਲਟ ਪੱਖ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਨਕਾਰਿਆ ਹੈ।

24. ਆਈ.ਏ. ਨੰਬਰ 4685/2021 ਵਿੱਚ ਬਿਨੈਕਾਰ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹੋਰ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ/ਹਸਤਕਸ਼ੇਪਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲਾਤ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਜੋਂ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ 1980 ਦੇ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜੰਗਲ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਸ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੀ ਅਵਧਾਰਣਾ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਰੈਵੇਨਿਊ ਰਿਕਾਰਡਾਂ/ਜ਼ਮੀਨ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਜੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦਾ ਸੰਕੁਚਿਤ ਅਰਥ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਸ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਨੇ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ 2009 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਆਨਲਾਈਨ ਪੀ&ਐਚ 8073

ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਰਿਕਾਰਡ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਕਾਰਡ ਹਨ। ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਮੀਕਸ ਕਿਊਰੀਆ ਨੇ ਵੀ ਸੰਖੇਪ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤੇ।

ਸੁਝਾਅਾਂ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ

ਜੰਗਲਾਤ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ
ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ

25. ਜੰਗਲਾਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਮਿਲੇਗੀ: ਅਤੇ ਜੰਗਲਾਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਨੀ। ਸਾਵਧਾਨੀ ਦਾ ਸਿਦਾਂਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵਾਤਾਵਰਣਕ ਗਿਰਾਵਟ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਵਾਨੁਮਾਨ, ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਮਿਟਾਉਣ ਜਾਂ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਲੰਘਣਕਾਰੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਸਖਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ;

vi. ਪਰਿਵੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਸਮੇਂ, ਟਿਕਾਊ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਗ਼ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਰਾਜੀਵ ਸੂਰੀ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ8$_{SUPERSCRIPT}$ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਬੈਂਚ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹਾਂ (ਏ.ਐਮ. ਖਾਨਵਿਲਕਰ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ) ਨੇ ਟਿਕਾਊ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਅਵਧਾਰਣਾ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 507 ਅਤੇ 508 ਇੰਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਨ:

“507. ਟਿਕਾਊ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸਹੀ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। “ਟਿਕਾਊ ਵਿਕਾਸ” ਦੀ ਅਭਿਵਿਆਕਤੀ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਅਰਥ ਨੂੰ ਸਮੋਹਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਕਾਸ ਟਿਕਾਊ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਵਰਤਮਾਨ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਲਈ ਕੁਦਰਤੀ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਸੰਭਾਲ। ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਟਿਕਾਊ ਵਿਕਾਸ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ - ਇਹ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਮੂਲ ਜ਼ਰੂਰਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜ ਟਿਕਾਊ ਹੋਵੇ; ਅਤੇ ਇਸ ਟਿਕਾਊਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹਰ ਏਜੰਸੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਯਾਸ ਉੱਚਿਤ ਘੱਟਾਊ ਉਪਾਅਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਰਿਵੇਸ਼ ਸੰਬੰਧੀ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਦਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਉਹ ਵਿਕਸਿਤ ਸਮਾਜ ਲਈ ਉਤਨੇ ਹੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਜਿੰਨੇ ਕਿ ਪਰਿਵੇਸ਼ਕ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸਮਾਜ ਲਈ। 1986 ਵਿੱਚ, ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੁਆਰਾ, ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਲੇਖ 1 ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ: “1. ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਇੱਕ ਅਲੰਘਣਯੋਗ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਵਰਤਾਰੇ ਹਰ ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਆਰਥਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ, ਸਾਂਸਕ□ਤਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ, ਯੋਗਦਾਨ ਦੇਣ ਅਤੇ ਆਨੰਦ ਮਾਣਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਮੌਲਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।”

508. ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਸਨਮਾਨਜਨਕ ਜੀਵਨ ਦੀ ਬਰਕਰਾਰੀ ਨਾਲ ਅੰਤਰਨਿਰਭਰ ਹੈ। ਇਹ ਕੇਵਲ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾਗਤ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇਹ ਸਾਰੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਆਧਾਰ ਵਜੋਂ ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਰਿਆਵਰਣੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਅੰਤਰਨਿਰਭਰਤਾ ਹੈ।

ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਟਿਕਾਊ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ, ਅਰਜੁਨ ਸੇਨਗੁਪਤਾ ਨੇ ਅਧਿਆਇ “ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ” ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ:

“... ਦੋ ਅਧਿਕਾਰ ਤਬ ਅੰਤਰਨਿਰਭਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਦੇ ਆਨੰਦ ਦਾ ਪੱਧਰ ਦੂਜੇ ਦੇ ਆਨੰਦ ਦੇ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ...”

vii. ‘ਪਰਿਆਵਰਣੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਨਿਯਮ’ ਵੀ ਇੱਕ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਿਟੀਜ਼ਨਜ਼ ਫਾਰ ਗ੍ਰੀਨ ਡੂਨ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ

ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਅਤੇ ਇਕਸਾਰ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਟਿਕਾਊ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿਵਿਧ ਅਤੇ ਮਨਮਾਨੇ ਮੈਟ੍ਰਿਕਸ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 'ਪਰਿਆਵਰਣੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਯਮ' ਦੇ ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 40 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"40. ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਇੱਕ ਸਮਝਦਾਰੀ ਭਰਿਆ ਹੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਗਵਰਨੈਂਸ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ 'ਪਰਿਆਵਰਣੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਯਮ' ਦੇ ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣਾ। ਆਪਣੇ 2015 ਦੇ ਇਸ਼ੂ ਬ੍ਰੀਫ ਵਿੱਚ ਜਿਸਨੂੰ "ਪਰਿਆਵਰਣੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਨਿਯਮ: ਟਿਕਾਊ" "ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਕ੍ਰਿਟੀਕਲ" ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਪਰਿਆਵਰਣ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ:

"ਪਰਿਵੇਸ਼ਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਪਰਿਵੇਸ਼ਕ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੂਲ ਤੱਤਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਪਰਿਵੇਸ਼ਕ ਗਵਰਨੈਂਸ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਆਧਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਰਿਵੇਸ਼ਕ ਟਿਕਾਊਪਨ ਨੂੰ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਨੁਸਾਰੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਨੈਤਿਕ ਮੁੱਲਾਂ ਅਤੇ ਆਚਾਰਨ ਦੇ ਨੈਤਿਕ ਮਾਨਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਪਰਿਵੇਸ਼ਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਨੀਂਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਪਰਿਵੇਸ਼ਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਦੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ, ਪਰਿਵੇਸ਼ਕ ਗਵਰਨੈਂਸ ਮਨਮਾਨੀ, ਅਰਥਾਤ, ਵਿਵੇਕਹੀਣ, ਵਿਅਕਤੀਗਤ, ਅਤੇ ਅਪ੍ਰਤਿਯਾਸ਼ਿਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।"

1927 ਦੇ ਜੰਗਲ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਜੰਗਲ

26. 1927 ਦੇ ਜੰਗਲ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਜੰਗਲ ਦੀ ਅਵਧਾਰਨਾ 1980 ਦੇ ਜੰਗਲ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਜੰਗਲ ਦੀ ਅਵਧਾਰਨਾ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਐਕਟਾਂ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦਿਖਾਏਗਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜ ਦੇ ਖੇਤਰ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਨਹੀਂ ਹਨ ਹਾਲਾਂਕਿ ਕੁਝ ਓਵਰਲੈਪ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

27. 1927 ਦਾ ਜੰਗਲ ਐਕਟ ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਜੰਗਲਾਂ (ਅਧਿਆਇ II), ਪਿੰਡ ਦੇ ਜੰਗਲਾਂ (ਅਧਿਆਇ III) ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਜੰਗਲਾਂ (ਅਧਿਆਇ IV) ਨਾਲ ਨਿਪਟਦਾ ਹੈ। ਅਧਿਆਇ V ਉਹ ਧਾਰਾਵਾਂ ਸਮੇਤਦਾ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ਿਤ ਨਾ ਹੋਏ ਜੰਗਲਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਹਿਲੀਆਂ ਤਿੰਨ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਜੰਗਲ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ਿਤ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਉੱਤੇ ਹਨ। 1927 ਦੇ ਜੰਗਲ ਐਕਟ ਅਧੀਨ, ਹਰ ਜੰਗਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਜੰਗਲ ਜਾਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਜੰਗਲ ਨਹੀਂ ਬਣ ਜਾਂਦਾ। ਅਧਿਆਇ II ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ਿਤ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਕੇਵਲ ਅਧਿਆਇ II ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ਿਤ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਜੰਗਲ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 20 ਅਧੀਨ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਜੰਗਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ 1927 ਦੇ ਜੰਗਲ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 26 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਧਾਰਾ 26 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ:

"26. ਅਜਿਹੇ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿੱਚ ਮਨਾਹੀ ਕੀਤੇ ਕੰਮ।—(1) ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ—

(a) ਧਾਰਾ 5 ਦੁਆਰਾ ਮਨਾਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਵੀਂ ਸਾਫ਼-ਸਫਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ

(b) ਇੱਕ ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਜੰਗਲ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਯਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਕੋਈ ਅੱਗ ਜਲਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਅੱਗ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਲਾ ਕੇ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਜੰਗਲ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ;

ਜਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ–

(ਸੀ) ਕਿਸੇ ਅੱਗ ਨੂੰ ਜਲਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਲੈ ਕੇ ਚੱਲਦਾ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੌਸਮਾਂ ਦੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਫਾਰੈਸਟ-ਅਫਸਰ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ,

(ਡੀ) ਅਤਿਕ੍ਰਮਣ ਜਾਂ ਪਸ਼ੂਆਂ ਨੂੰ ਚਰਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਪਸ਼ੂਆਂ ਨੂੰ ਅਤਿਕ੍ਰਮਣ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ;

(ਈ) ਕਿਸੇ ਰੁੱਖ ਨੂੰ ਕੱਟਣ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਲੱਕੜ ਨੂੰ ਕੱਟਣ ਜਾਂ ਘਸੀਟਣ ਵਿੱਚ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ;

(ਐਫ) ਕਿਸੇ ਰੁੱਖ ਨੂੰ ਕੱਟਦਾ ਹੈ, ਘੇਰਦਾ ਹੈ, ਛਾਂਟਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਸਾੜਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਰੁੱਖ ਤੋਂ ਛਾਲ ਜਾਂ ਪੱਤੇ ਉਤਾਰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਅਨਿਵਾਰਿਆਂ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ;

(ਜੀ) ਪੱਥਰ ਦੀ ਖਾਣ ਕੱਢਦਾ ਹੈ, ਚੂਨਾ ਜਾਂ ਕੋਲਾ ਸਾੜਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਜੰਗਲ-ਉਤਪਾਦ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਉਤਪਾਦਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਧੀਨ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਹਟਾਉਂਦਾ ਹੈ;

(ਐਚ) ਖੇਤੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਸਾਫ ਜਾਂ ਤੋੜਦਾ ਹੈ;

(ਆਈ) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਨਿਯਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਗੋਲੀ ਚਲਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਮੱਛੀ ਫੜਦਾ ਹੈ, ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਜ਼ਹਿਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਾਲ ਜਾਂ ਫਾਹੇ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ; ਜਾਂ

(ਜੇ) ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਹਾਥੀਆਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਐਕਟ, 1879 (6 ਦਾ 1879), ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਹਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨਾ ਜਾਂ ਫੜਨਾ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ,

ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਤੱਕ ਦੀ ਕੈਦ ਜਾਂ ਪੰਜ ਸੌ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨਾਲ, ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਜੰਗਲ ਨੂੰ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਮੁਜ਼ਰਮ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਹੋਵੇਗਾ।

(2) ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ–

(ਏ) ਫਾਰੈਸਟ-ਅਫਸਰ ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਆਗਿਆ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਨਿਯਮ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਜਾਂ

(ਬੀ) ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਖੰਡ (ਸੀ) ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਕਸਰਤ, ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਧਾਰਾ 23 ਅਧੀਨ ਲਿਖਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗ੍ਰਾਂਟ ਜਾਂ ਕਰਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਕਸਰਤ।

(3) ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਰਾਖਵਾਂ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਜਾਂ ਵੱਡੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਅੱਗ ਲੱਗਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਦੰਡ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ (ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੰਡ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ) ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਜੰਗਲ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਚਾਰਾਗਾਹ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਜਾਂ ਜੰਗਲ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਕਸਰਤ ਨੂੰ ਉਸ ਮਿਆਦ ਲਈ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਜਿਸਨੂੰ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੀ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਧਾਰਾ 26 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਖੰਡ (ਅ) ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, 1927 ਦੇ ਜੰਗਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਵੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ:

"5. ਜੰਗਲ-ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਰਜਨ ਉੱਤੇ ਰੋਕ।-ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਅਜਿਹੀ ਸੂਚਨਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਉਸ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿਰਾਸਤ, ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖਤੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਜਾਂ ਕਰਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ; ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਮਕਸਦ ਲਈ ਨਵੀਂ ਸਾਫ਼-ਸਫਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

28. ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 28 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਿੰਡ ਦੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸੌਂਪੇ ਜਾਣ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਰਾਖਵਾਂ ਜੰਗਲ ਵਜੋਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਇੱਕ ਰਾਖਵਾਂ ਜੰਗਲ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਦਾ ਜੰਗਲ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

29. 1927 ਦੇ ਜੰਗਲ ਐਕਟ ਦੇ ਚੌਥੇ ਅਧਿਆਇ ਅਧੀਨ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜੰਗਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ ਬੰਜਰ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਰਾਖਵਾਂ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਜੰਗਲ ਵਜੋਂ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਲਈ। ਇੱਕ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਜੰਗਲ ਵਜੋਂ ਐਲਾਨਿਆ ਜਾਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲੋਂ ਸਖਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜੋ ਇੱਕ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਰਾਖਵਾਂ ਜੰਗਲ ਵਜੋਂ ਐਲਾਨਿਆ ਜਾਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਹਨ। ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਧਾਰਾ 30 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 33 ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ, ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ:

"30. ਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਰੁੱਖਾਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕਰਨਾ।-ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਕਰ ਕੇ,

(ਅ) ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੁੱਖ ਜਾਂ ਰੁੱਖਾਂ ਦੇ ਵਰਗ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ; (ਬ) ਅਜਿਹੇ ਜੰਗਲ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਗ ਨੂੰ ਜੋ ਸੂਚਨਾ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਿੰਨੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਮਿਆਦ ਤੀਹ ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਲਈ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਭਾਗ ਉੱਤੇ ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਅਜਿਹੀ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ ਮੁਲਤਵੀ ਰਹਿਣਗੇ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਜੰਗਲ ਦਾ ਬਾਕੀ ਭਾਗ ਪਰਯਾਪਤ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਮੁਲਤਵੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਭਾਗ ਲਈ ਉਚਿਤ ਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ; ਜਾਂ

(c) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੱਥਰ ਦੀ ਖੁਦਾਈ, ਚੂਨਾ ਜਾਂ ਕੋਇਲਾ ਸਾੜਨਾ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜੰਗਲ ਦੇ ਉਤਪਾਦ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਤਪਾਦਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਧੀਨ ਲਿਆਉਣਾ ਜਾਂ ਹਟਾਉਣਾ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਖੇਤੀ, ਇਮਾਰਤ, ਮਵੇਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਚਰਾਉਣ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਾਫ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਤੋੜਨਾ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਤੋੜ-ਫੋੜ ਜਾਂ ਸਾਫ ਕਰਨਾ ਮਨਾਹੀ ਹੈ।

xxx
xxx
xxx

33. ਧਾਰਾ 30 ਅਧੀਨ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 32 ਅਧੀਨ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਸਜ਼ਾਵਾਂ।—(1) ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨਾਮਤ:—

(a) ਧਾਰਾ 30 ਅਧੀਨ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੁੱਖ ਨੂੰ ਕੱਟਣਾ, ਘੇਰਨਾ, ਛਾਂਟਣਾ, ਟੈਪ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਸਾੜਨਾ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਰੁੱਖ ਤੋਂ ਛਾਲ ਜਾਂ ਪੱਤੇ ਉਤਾਰਨਾ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ;

(b) ਧਾਰਾ 30 ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਨਾਹੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੱਥਰ ਦੀ ਖੁਦਾਈ ਕਰਨਾ, ਚੂਨਾ ਜਾਂ ਕੋਇਲਾ

ਸਾੜਨਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜੰਗਲ ਦੇ ਉਤਪਾਦ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਤਪਾਦਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਧੀਨ ਲਿਆਉਣਾ ਜਾਂ ਹਟਾਉਣਾ;

(c) ਧਾਰਾ 30 ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਨਾਹੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਤੋੜਨਾ ਜਾਂ ਸਾਫ ਕਰਨਾ;

(d) ਅਜਿਹੇ ਜੰਗਲ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾਉਣਾ, ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੀ ਵਾਜਬ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨੂੰ ਅਪਣਾਏ ਬਿਨਾਂ ਅੱਗ ਜਲਾਉਣਾ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਅੱਗ ਧਾਰਾ 30 ਅਧੀਨ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੁੱਖ ਨੂੰ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਵੇ, ਗਿਰਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕੱਟਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਜੰਗਲ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੰਦ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਫੈਲਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ;

(e) ਅਜਿਹੇ ਰੁੱਖ ਜਾਂ ਬੰਦ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਜਲਾਈ ਗਈ ਕਿਸੀ ਵੀ ਅੱਗ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਛੱਡ ਦੇਣਾ;

(f) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੁੱਖ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੁੱਖ ਨੂੰ ਕੱਟਣਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲੱਕੜ ਨੂੰ ਘਸੀਟਣਾ; (g) ਮਵੇਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਰੁੱਖ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣਾ;

(h) ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਯਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਜੋ ਧਾਰਾ 32 ਅਧੀਨ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ,

ਇਸ ਨਾਲ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਤੱਕ ਦੀ ਕੈਦ ਜਾਂ ਪੰਜ ਸੌ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ।

(2) ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਜਾਂ ਵੱਡੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਅੱਗ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਦੰਡ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਜੰਗਲ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚਰਾਈ ਜਾਂ ਜੰਗਲ-ਉਤਪਾਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਕਸਰਤ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਅਨੁਸਾਰ ਜਿੰਨੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਉਚਿਤ ਸਮਝੀਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

30. 1927 ਦੇ ਜੰਗਲ ਐਕਟ ਦਾ ਪੰਜਵਾਂ ਅਧਿਆਇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਿਲਕੀਅਤ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਜੰਗਲਾਂ ਜਾਂ ਬੰਜਰ-ਜ਼ਮੀਨਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਪੰਜਵਾਂ ਅਧਿਆਇ ਨਿੱਜੀ ਮਿਲਕੀਅਤ ਵਾਲੇ ਜੰਗਲਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਧਿਆਇ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਹੈ "ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਿਲਕੀਅਤ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਜੰਗਲਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਾ ਨਿਯੰਤਰਣ"। ਧਾਰਾਵਾਂ 35 ਤੋਂ 37 ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਨ:

"35. ਖਾਸ ਮਕਸਦਾਂ ਲਈ ਜੰਗਲਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ।-(1) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜੰਗਲ ਜਾਂ ਬੰਜਰ-ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਨਿਯਮਿਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਮਨਾਹੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ

(a) ਖੇਤੀ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਸਫਾਈ ਜਾਂ ਤੋੜ-ਫੋੜ;

(b) ਮਵੇਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਚਰਾਈ; ਜਾਂ

(c) ਵਨਸਪਤੀ ਦੀ ਸਫਾਈ ਜਾਂ ਅੱਗ ਲਗਾਉਣਾ;

ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀ ਨਿਯਮਿਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਮਨਾਹੀ ਲਈ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਮਕਸਦਾਂ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਲੱਗਦਾ ਹੈ:–

(i) ਤੂਫਾਨਾਂ, ਹਵਾਵਾਂ, ਲੁੜ੍ਹਦੇ ਪੱਥਰਾਂ, ਹੜ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਹਿਮਸਖਲਨਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ;

(ii) ਪਹਾੜੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦੀਆਂ ਚੋਟੀਆਂ ਅਤੇ ਢਲਾਨਾਂ 'ਤੇ ਅਤੇ ਘਾਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ

ਖਿਸਕਣ ਜਾਂ ਖੱਡਾਂ ਅਤੇ ਤੋਰਾਂ ਦੇ ਬਣਨ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ, ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕਟਾਵ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਾਂ ਉਸ 'ਤੇ ਰੇਤ, ਪੱਥਰ ਜਾਂ ਬਜਰੀ ਦੀ ਜਮਾਵਟ ਲਈ;

(iii) ਚਸ਼ਮਿਆਂ, ਦਰਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਟੈਂਕਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਬਰਕਰਾਰੀ ਲਈ; (iv) ਸੜਕਾਂ, ਪੁਲਾਂ, ਰੇਲਵੇਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੰਚਾਰ ਲਾਈਨਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ;

(v) ਜਨਤਕ ਸਿਹਤ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਲਈ।

(2) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਉੱਤੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਜੰਗਲ ਜਾਂ ਬੰਜਰ-ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ, ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(3) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਜੰਗਲ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ, ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸੂਚਨਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜਾਂ ਕੰਮ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਇਕ ਉਚਿਤ ਸਮੇਂ ਜੋ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸਦੇ ਐਤਰਾਜ਼, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਿਆ ਨਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਾ ਜਾਵੇ।

36. ਜੰਗਲਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ।—

(1) ਜੇਕਰ ਧਾਰਾ 35 ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਮਨਾਹੀ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਜਾਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਉਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਅਜਿਹੇ ਜੰਗਲ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਐਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸੇ ਨੂੰ ਇਕ ਫਾਰੈਸਟ-ਅਫ਼ਸਰ ਦੇ ਕੰਟਰੋਲ ਹੇਠ ਰੱਖ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਐਲਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸਬੰਧਿਤ ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਜੰਗਲਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸਾਰੇ ਜਾਂ ਕੁਝ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਜਿਹੇ ਜੰਗਲ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ।

(2) ਅਜਿਹੇ ਜੰਗਲ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਤੋਂ ਉਤਪੰਨ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ੁੱਧ ਮੁਨਾਫ਼ੇ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਉਕਤ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

37. ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲਾਂ ਦਾ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ।—

(1) ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ, ਫਾਰੈਸਟ-ਅਫ਼ਸਰ ਦੇ ਕੰਟਰੋਲ ਹੇਠ ਜੰਗਲ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਦੇ ਬਜਾਏ, ਉਸੇ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਲੈਂਡ ਅਕੁਆਇਜ਼ੀਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1894 (1 ਦਾ 1894) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਢੰਗ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(2) ਧਾਰਾ 35 ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਚਨਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜੰਗਲ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ, ਉਸ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਜਾਂ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ, ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਜੰਗਲ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਧੀਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਜਿਹੇ ਜੰਗਲ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਤਦਨੁਸਾਰ ਮੰਗ ਕਰੇਗੀ।

31. ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 35 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਖੇਤੀ ਲਈ ਜੰਗਲਾਤੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਜਾਂ ਸਾਫ ਕਰਨ, ਮਵੇਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਚਰਾਈ ਜਾਂ ਵਨਸਪਤੀ ਦੀ ਸਫਾਈ ਉੱਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨਾਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਨਿੱਜੀ ਜੰਗਲਾਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਲੈਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੈਕਸ਼ਨ 36 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਨਿੱਜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਵੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਸੈਕਸ਼ਨ

37 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ, ਇੱਕ ਵਿਕਲਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੰਗਲਾਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਸ਼ਾਮਲ ਜੰਗਲਾਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਕਹਿਣ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਜਾਂ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਮੰਗ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

32. ਹਾਲਾਂਕਿ, 1927 ਦਾ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ 'ਜੰਗਲ', 'ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਜੰਗਲ' ਅਤੇ 'ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਜੰਗਲ' ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ, ਇੱਕ ਜੰਗਲਾਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਤਬ ਤੱਕ ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਜੰਗਲ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ 1927 ਦੇ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 20 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਜੰਗਲ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਸੈਕਸ਼ਨ 29 ਦੇ 1927 ਦੇ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਕੇ ਹੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਜੰਗਲ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

1980 ਦੇ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਜੰਗਲਾਂ ਦਾ ਸੰਕਲਪ

33. ਹੁਣ, ਅਸੀਂ 1980 ਦੇ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਵੱਲ ਆਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਇੱਕ ਪੂਰਕ ਐਕਟ ਹੈ, ਜੋ ਜੰਗਲਾਤਾਂ ਦੇ ਸੰਰਕਸ਼ਣ ਸਬੰਧੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਣਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਨ-ਵਿਨਾਸ਼ ਕਾਰਨ ਪਾਰਿਸਥਿਤਿਕ ਅਸੰਤੁਲਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਪਰਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਗਿਰਾਵਟ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਹੋ ਰਹੇ ਵਨ-ਵਿਨਾਸ਼ ਕਾਰਨ ਵਿਆਪਕ ਚਿੰਤਾ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਹੈ।

1980 ਦੇ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ:-

"ਜੰਗਲਾਤਾਂ ਦੇ ਸੰਰਕਸ਼ਣ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਜਾਂ ਸਹਾਇਕ ਜਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਐਕਟ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ।"

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ 1927 ਦਾ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ-ਪੂਰਵ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ। ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਸਿਰਫ ਤਿੰਨ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਜੰਗਲਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ। 1980 ਦੇ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਨੇ 1927 ਦੇ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਰਥ ਵਿੱਚ, 1980 ਦਾ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ 1927 ਦੇ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਕ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਚਾਰ ਦਹਾਕਿਆਂ ਦੌਰਾਨ, ਵਨ-ਵਿਨਾਸ਼ ਦੇ ਪਰਿਵੇਸ਼ ਉੱਤੇ ਹੋ ਰਹੇ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ ਹੈ।

[ਅਭੈ ਐਸ. ਓਕਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ.]

ਹਰੀਆਵਲ ਦੀ ਘਾਟ ਵਨ ਵਿਨਾਸ਼ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ। ਜੰਗਲਾਂ ਨੂੰ ਕੱਟਣ ਨਾਲ ਪਰਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਗਿਰਾਵਟ ਹੋਈ। ਚੂੰਕਿ ਜੰਗਲ ਕਾਰਬਨ ਡਾਈਆਕਸਾਈਡ ਨੂੰ ਸੋਖਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਇਸਦੀ ਤਬਾਹੀ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਇਸ ਯੋਗਤਾ ਉੱਤੇ ਕਾਫੀ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿੱਚੋਂ ਉਤਸਰਜਨ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖੇ। ਇਹ ਗਲੋਬਲ ਵਾਰਮਿੰਗ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਪਰਿਵੇਸ਼ ਸੰਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਤੇ ਵਧਦੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਅਤੇ ਪਰਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਗਿਰਾਵਟ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਾ ਦੇ ਚਲਦੇ ਧੀਰੇ-ਧੀਰੇ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਇਆ। ਸ਼ਾਇਦ, ਵੱਡੇ ਪੈਮਾਨੇ ਉੱਤੇ ਵਨ ਵਿਨਾਸ਼ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਜੰਗਲਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਲਿਆਉਣਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ।

34. 1980 ਦਾ ਜੰਗਲ ਐਕਟ 25ਵੀਂ ਅਕਤੂਬਰ 1980 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ 5 ਸੈਕਸ਼ਨ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ:

"2. ਜੰਗਲਾਂ ਦੇ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਉੱਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਜਾਂ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਜੰਗਲ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ।—

ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੱਲ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕੋਈ ਵੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪੂਰਵ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਕੋਈ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ—

(i) ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਜੰਗਲ (ਉਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ "ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਜੰਗਲ" ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ) ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਹਿੱਸਾ, ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਹੋਣਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਵੇ;

(ii) ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਹਿੱਸਾ ਕਿਸੇ "ਗੈਰ-ਜੰਗਲ" ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਲਿਆਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(iii) ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਹਿੱਸਾ ਕਿਰਾਏ ਜਾਂ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਨਿਜੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, ਏਜੰਸੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸੰਗਠਨ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮਾਲਕੀ, ਪ੍ਰਬੰਧ ਜਾਂ ਨਿਯੰਤਰਣ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ;

[ਵਿਆਖਿਆ—ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਗੈਰ-ਜੰਗਲ ਉਦੇਸ਼ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਤੋੜਨਾ ਜਾਂ ਸਾਫ ਕਰਨਾ (ਅ) ਚਾਹ, ਕਾਫੀ, ਮਸਾਲੇ, ਰਬੜ, ਪਾਮ, ਤੇਲ ਵਾਲੇ ਪੌਦੇ, ਬਾਗਬਾਨੀ ਫਸਲਾਂ ਜਾਂ ਔ□ਧੀ ਪੌਦਿਆਂ ਦੀ ਖੇਤੀ ਲਈ;

(b) ਦੁਬਾਰਾ ਵਨੀਕਰਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਕਸਦ ਲਈ,

ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲਾਤ ਅਤੇ ਜੰਗਲੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਸੰਰਕਸ਼ਣ, ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਂ ਸਹਾਇਕ ਕੰਮ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚੈਕ-ਪੋਸਟਾਂ, ਅੱਗ ਲਾਈਨਾਂ, ਵਾਇਰਲੈਸ ਸੰਚਾਰ ਅਤੇ ਬਾੜਾ, ਪੁਲਾਂ ਅਤੇ ਕਲਵਰਟਾਂ, ਡੈਮਾਂ ਪਾਣੀਦਾਂ ਖੂਹਾਂ, ਖਾਈਆਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ, ਸਰਹੱਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨ, ਪਾਈਪਲਾਈਨਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਕਸਦਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ।]

35. ਧਾਰਾ 2 ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਜ ਲਈ ਲਾਗੂ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਪਰ ਉਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਜ ਲਈ ਲਾਗੂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (i) ਉਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਜੰਗਲ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 2 ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (ii), (iii) ਅਤੇ (iv) "ਕਿਸੇ ਵੀ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ" ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (i) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਜੰਗਲ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (ii), (iii) ਅਤੇ (iv) ਉਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 2 ਵਿੱਚ ਵਰਣਿਤ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇੱਕ ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਜੰਗਲ ਜਾਂ ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਜੰਗਲ ਜਾਂ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਜੰਗਲ ਹੋਵੇ ਜੋ 1927 ਦੇ ਜੰਗਲ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਪੰਜਵੀਂ ਅਧਿਆਇ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਹੋਵੇ। ਧਾਰਾ 2 ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਪਾਬੰਦੀਆਂ (ਉਪ-ਧਾਰਾ (i) ਦੇ ਇਲਾਵਾ) ਹਰ ਉਸ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਐਲਾਨ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਚਾਹੇ ਉਹ 1927 ਦੇ ਜੰਗਲ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਉਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਜੰਗਲ ਸਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇ।

36. ਅਸੀਂ 1980 ਦੇ ਜੰਗਲ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਜੰਗਲ ਦੀ ਅਵਧਾਰਣਾ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇੱਥੇ ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਗੈਰ-ਜੰਗਲ ਮਕਸਦਾਂ ਲਈ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਸੰਪੂਰਣ ਮਨਾਹੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪੂਰਵ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਹੀ ਗੈਰ-ਜੰਗਲ ਮਕਸਦਾਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ

ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਐਕਟ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪੂਰਵ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਗੈਰ-ਜੰਗਲ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਲਈ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਆਗਿਆਤਮਕ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸੈਕਸ਼ਨ 2 ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜੰਗਲ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਆਪਣੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਜੰਗਲ ਮਕਸਦਾਂ ਲਈ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਰਫ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਪੂਰਵ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਗੈਰ-ਜੰਗਲ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਇਸਤੇਮਾਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਘਟਿਆ ਹਰਿਆਲੀ ਦੇ ਆਵਰਣ ਦੇ ਹੋਰ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੇਵਲ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗੈਰ-ਜੰਗਲ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਜੋ ਪਾਰਿਸਥਿਤਕ ਅਸੰਤੁਲਨ ਨੂੰ ਜਨਮ ਨਾ ਦੇਣ ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਾਤਾਵਰਣਕ ਹਾਨੀ ਹੋਵੇ। 1980 ਦੇ ਜੰਗਲ ਐਕਟ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਗ਼ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਸੈਕਸ਼ਨ 2 ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜੋ ਕਿ ਜੰਗਲ ਹੈ, ਦਾ ਟਾਈਟਲ ਧਾਰਕ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਟਾਈਟਲ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਤੋਂ ਵਾਂਜਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ। ਪਰ ਉਸਦੀ ਜੰਗਲ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੈਰ-ਜੰਗਲ ਗਤੀਵਿਧੀ ਲਈ ਵਰਤਣ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ।

37. ਬਿਨਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪੂਰਵ ਆਗਿਆ ਤੋਂ ਜੰਗਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਗੈਰ-ਜੰਗਲ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨੂੰ ਆਗਿਆ ਦੇਣ 'ਤੇ ਲਗਾਈ ਗਈ ਪਾਬੰਦੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਗੈਰ-ਜੰਗਲ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੋਕਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜੰਗਲ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਗੈਰ-ਜੰਗਲ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਗੈਰ-ਜੰਗਲ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਉਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਟਿਕਾਊ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਰਾਜੀਵ ਸੂਰੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 2 ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈ ਗਈ ਪਾਬੰਦੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੰਗਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਜੰਗਲ ਇਸਤੇਮਾਲ ਟਿਕਾਊ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਮਾਇਨੇ ਵਿੱਚ, ਸੈਕਸ਼ਨ 2 ਜੰਗਲ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਬਢਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਾਤਾਵਰਣਕ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਸੈਕਸ਼ਨ 2 ਅਧੀਨ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਟਿਕਾਊ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਗਿਆਨਕ ਅਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਂਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

38. ਹੁਣ, ਸੈਕਸ਼ਨ 2 ਦੁਆਰਾ ਢੱਕੇ ਗਏ “ਜੰਗਲ” ਜਾਂ “ਕੋਈ ਵੀ ਜੰਗਲ ਜ਼ਮੀਨ” ਦੇ ਅਰਥ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 1997 ਗੋਦਾਵਰਮਨ'ਸ ਕੇਸ1 ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ ਹੈ। ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 3 ਅਤੇ 4 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ:-

“3. ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲ ਸੰਰਕਸ਼ਣ ਐਕਟ, 1980 (ਛੋਟੇ ਵਿੱਚ “ਐਕਟ”) ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ “ਜੰਗਲ” ਦੇ ਅਸਲ ਦਾਇਰੇ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਗਲਤਫਹਿਮੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਜੰਗਲ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਇੱਕ ਗਲਤਫਹਿਮੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਅਕਸਰ ਵਪਾਰਕ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

4. ਜੰਗਲਾਤ ਸੰਭਾਲ ਐਕਟ, 1980 ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਹੋਰ ਜੰਗਲਾਂ ਦੀ ਕਟਾਈ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿਸਦਾ ਨਤੀਜਾ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਸੰਤੁਲਨ; ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਲਈ ਇਸ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਪ੍ਰਬੰਧ ਜੰਗਲਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਮਾਲਕੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਾਰੇ ਜੰਗਲਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ. "ਜੰਗਲ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਇਸਦੇ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਅਨੁਸਾਰ. ਇਹ ਵਰਣਨ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜੰਗਲ, ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਵਜੋਂ ਮਨੋਨੀਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਣ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂ, ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਜਾਂ ਹੋਰ ਜੰਗਲਾਤ ਸੰਭਾਲ ਐਕਟ ਦਾ 2(i)। ਸ਼ਬਦ "ਜੰਗਲ ਜ਼ਮੀਨ", ਸੈਕਸ਼ਨ 2 ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ, ਨਾ ਸਿਰਫ਼ "ਜੰਗਲ" ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਮਲਕੀਅਤ ਦੇ. ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦਾ ਉਦੇਸ਼। ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ

ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਜੰਗਲਾਤ ਸੰਭਾਲ ਐਕਟ, 1980 ਵਿੱਚ ਜੰਗਲਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਾਮਲੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਰੇ ਜੰਗਲਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਵੇ ਇਸਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਜਾਂ ਵਰਗੀਕਰਨ। ਇਸ ਪੱਖ ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅੰਬਿਕਾ ਖੱਡ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਵਰਕਸ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ [(1987) 1 SCC 213], ਪੇਂਡੂ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਕੇਂਦਰ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. [1989 Supp (1) SCC 504] ਅਤੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ 29-11-1996 (ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ) ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਨਿਗਰਾਨ ਕਮੇਟੀ ਬਨਾਮ ਮਸੂਰੀ ਦੇਹਰਾਦੂਨ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ [WP (C) ਨੰਬਰ 749 of 1995 ਦਾ ਫੈਸਲਾ 29-11-1996])। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਫੈਸਲਾ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਬੰਸ਼ੀ ਰਾਮ ਮੋਦੀ [(1985) 3 SCC 643], ਇਸ ਲਈ, ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਇਹਨਾਂ ਅਗਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਉਭਰ ਰਹੀ ਇਸ ਨਿਪਟਾਈ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਸ਼ੱਕ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਇਸ ਮੌਕੇ ਵੀ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਲਏ ਗਏ ਸਟੈਂਡ ਬਾਰੇ ਅੰਤਮ ਪੜਾਅ, ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਹੈ। ਇਹ ਹੈ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜੋ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਤੁਰੰਤ ਹੋਵੇਗਾ ਇਸ ਦੇ ਰੁਖ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰੋ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਉਪਚਾਰਕ ਉਪਾਅ ਕਰੋ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇਰੀ ਦੇ।" [ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ]ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਧਾਰਾ 2 ਤਿੰਨ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਜੰਗਲਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ:

ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜੰਗਲ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਜਾਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਜੰਗਲ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਉਪਧਾਰਾ (i) ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ;NONE

ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ ਅਰਥ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮਝੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਜੰਗਲ ਅਤੇNONE

ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜੰਗਲ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੋਈ ਵੀ ਖੇਤਰ।NONE

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਜੰਗਲਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਜੰਗਲ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਉਪਧਾਰਾ (i) ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜੰਗਲ ਹਨ।

39. ਇਹ ਦੂਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਹੈ ਜੋ ਕੁਝ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ 1980 ਦੇ ਜੰਗਲ ਐਕਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਜੰਗਲ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ 'ਤੇ ਕੇਵਲ ਟਿਕਾਊ ਵਿਕਾਸ/ਵਿਕਾਸ ਹੋਵੇ। "ਜੰਗਲ" ਜਾਂ "ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ" ਨੂੰ 1980 ਦੇ ਜੰਗਲ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਵੱਡਾ ਅਰਥ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, 1980 ਦੇ ਜੰਗਲ ਐਕਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਨ-ਵਿਨਾਸ਼ ਕਾਰਨ ਇਕੋਲੋਜੀਕਲ ਅਸੰਤੁਲਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ-ਨਿਰਭਰਤਾ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਉਪਧਾਰਾਵਾਂ (ii) ਤੋਂ (iv) ਵਿੱਚ "ਕੋਈ ਵੀ ਜੰਗਲ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਉਪਧਾਰਾ (i) ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਜੰਗਲਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਰਾਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 1927 ਦੇ ਜੰਗਲ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਜੰਗਲਾਂ ਨੂੰ 1980 ਦੇ ਜੰਗਲ ਐਕਟ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਮਝੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਵੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਤੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਸਮਾਵੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵੈਧ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਲੈਕਸੀਕੋਗ੍ਰਾਫਰ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਤਦ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਇਹ ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ ਦੇ ਅਰਥ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਜੰਗਲ ਧਾਰਾ 2 ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

40. ਇਸ ਲਈ, ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 'ਜੰਗਲ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ੀ ਅਰਥ ਕੀ ਹੈ। ਜਿਆਦਾਤਰ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ ਜੰਗਲ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਲਗਭਗ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਹਨ। ਪੁਰਾਣੇ ਨਾਗਪੁਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਲਕਸਮਣ ਇੱਛਾਰਾਮ ਬਨਾਮ ਦ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਫਾਰੈਸਟ ਅਫ਼ਸਰ, ਰਾਇਗੜ੍ਹ10SUPERSCRIPT ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ 'ਜੰਗਲ' ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਦੇ

ਅਰਥ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਆਕਸਫੋਰਡ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ 'ਜੰਗਲ' ਦੇ ਅਰਥ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਪੈਰਾ 13 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

10 AIR 1953 ਨਾਗਪੁਰ ਪੇਜ 51 "13. ਜੰਗਲ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਜੰਗਲ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ 'ਜੰਗਲ' ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਸਧਾਰਣ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ੀ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦ ਸ਼ਾਰਟਰ ਆਕਸਫੋਰਡ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼, ਵੌਲ.I, ਇਸਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਰਥ ਦਿੰਦਾ ਹੈ:

‘1. ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਜੋ ਰੁੱਖਾਂ ਅਤੇ ਝਾੜੀਆਂ ਨਾਲ ਢੱਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਕਦੇ ਕਦੇ ਚਾਰਾਗਾਹ ਨਾਲ ਮਿਲਿਆ ਹੋਇਆ.....

2. ਕਾਨੂੰਨ. ਇੱਕ ਜੰਗਲਾਤੀ ਖੇਤਰ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜਾ ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ, ਜੰਗਲੀ ਜਾਨਵਰਾਂ ਅਤੇ ਖੇਡ ਆਦਿ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਲਈ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਗਿਆ.....

3. ਇੱਕ ਜੰਗਲੀ ਅਣਖੇਤੀ ਬਰਬਾਦ।’”

ਕੈਂਬਰਿਜ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਇੱਕ ਜੰਗਲ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ:

“ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਖੇਤਰ ਜੋ ਰੁੱਖਾਂ ਅਤੇ ਬੂਟਿਆਂ ਨਾਲ ਢੱਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਲੱਕੜ ਤੋਂ ਵੱਡਾ, ਜਾਂ ਰੁੱਖਾਂ ਅਤੇ ਬੂਟਿਆਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ।”

ਮੈਰੀਅਮ-ਵੈਬਸਟਰ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਇੱਕ ਜੰਗਲ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ:-

“1 : ਰੁੱਖਾਂ ਅਤੇ ਝਾੜੀਆਂ ਦੀ ਘਣੀ ਉਗਾਹੀ ਜੋ ਵੱਡੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਢੱਕਦੀ ਹੈ

2 : ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਲੱਕੜੀ ਵਾਲਾ ਖੇਤਰ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਵਰਨ ਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਖੇਡ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ

3 : ਕੁਝ ਵਿੱਚ ਘਣਤਾ ਜਾਂ ਹਰਿਆਵਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜੰਗਲ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੱਗਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼।”

ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਧਾਰਾ 2 ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (ii) ਤੋਂ (iv) ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜੰਗਲ ਜਾਂ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅਰਥ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ਾਲ ਖੇਤਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰੁੱਖਾਂ, ਝਾੜੀਆਂ, ਮੈਂਗਰੋਵਜ਼ ਆਦਿ ਦੀ ਘਣੀ ਉਗਾਹੀ ਹੋਵੇ। ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਵੱਖਰਾ ਪਲਾਟ ਧਾਰਾ 2 ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (ii) ਤੋਂ (iv) ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗਾ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਉੱਥੇ ਕੁਝ ਰੁੱਖ ਜਾਂ ਝਾੜੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਘਣੇ ਰੁੱਖਾਂ ਅਤੇ ਝਾੜੀਆਂ ਜਾਂ ਬੂਟਿਆਂ ਨਾਲ ਢੱਕੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਖੇਤਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ।

41. ਜੇ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜੰਗਲ ਵਜੋਂ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਧਾਰਾ 2 ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਕਾਰਡ ਉਸਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਰਿਕਾਰਡ ਹੈ। ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਕਾਰਡ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਕੇ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਉਹੀ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਕਾਰਡ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਕੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ ਰਾਜਸਵ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ, ਜੋ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹਨ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਆਖਰਕਾਰ, ਜੰਗਲ ਵਿਭਾਗ ਹੀ ਜੰਗਲਾਂ ਦਾ ਸੰਭਾਲਕ ਹੈ। ਇਹ ਰਾਜ ਦਾ ਉਹ ਵਿਭਾਗ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੰਡੇਟ ਨੂੰ ਉਚਾ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜੰਗਲਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ। ਹੋਰ, ਇਹ ਉਹ ਵਿਭਾਗ ਹੈ ਜੋ ਜੰਗਲ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਰਿਕਾਰਡ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜੰਗਲ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਜੰਗਲ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਰਿਕਾਰਡ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਕਾਰਡ ਹੋਵੇਗਾ।

42. ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ਮੀਨ 'ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ' ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ 1980 ਦੇ ਜੰਗਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (ii) ਤੋਂ (iv) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਰਥ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਹਰ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰਾਮੀਟਰਾਂ ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

43. ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (i) ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਜਾਂ ਐਲਾਨੀਆ ਗਿਆ ਜੰਗਲ ਬਿਨਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪੂਰਵ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਵਾਂਜਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (i) ਦਾ ਅਸਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ 1927 ਦੇ ਜੰਗਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਅਧੀਨ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਵਰਤ ਸਕਦੀ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ਮੀਨ ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਜੰਗਲ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪੂਰਵ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਪੂਰਵ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਜੋ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਅਸੀਂ ਉਪਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਉਹ ਇਸ ਪੂਰਵ ਮਨਜ਼ੂਰੀ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੱਦੇ ਗਏ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹਾਂ।

PLPA ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ/ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਅਸਰ

44. PLPA ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ 15ਵੇਂ ਨਵੰਬਰ 1900 ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਸੀ। PLPA ਉਸੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਗਵਰਨਰ ਦੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਫੋਟੋਕਾਪੀ ਅਤੇ 15ਵੇਂ ਨਵੰਬਰ 1900 ਦੇ ਗਜ਼ਟ ਦੀ ਇੱਕ ਫੋਟੋਕਾਪੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਪੀਐਲਪੀਏ ਦੇ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਮਾਨਯੋਗ ਸ੍ਰੀ ਐਚ.ਸੀ. ਫੈਨਸ਼ਾਵੇ ਦੇ ਸੰਬੋਧਨ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੰਬੋਧਨ ਵਿਧਾਨਕ ਦੀ ਮੰਸ਼ਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਇਹ ਦਰਜ ਕਰਦਾ ਹੈ:

“ਮਾਨਯੋਗ ਸ੍ਰੀ ਫੈਨਸ਼ਾਵੇ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦੀ ਬਿਹਤਰ ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਇੱਕ ਬਿੱਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮੰਗੀ, ਜੋ ਸਿਵਾਲਿਕ ਪਹਾੜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨਦੀਆਂ ਅਤੇ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੂਸ ਕਹੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਇਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਬਹਿੰਦੇ ਹਨ।”

ਸ੍ਰੀ ਫੈਨਸ਼ਾਵੇ ਆਪਣੇ ਸੰਬੋਧਨ ਵਿੱਚ, ਹੋਰ ਨੋਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ 1852 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸਿਵਾਲਿਕਸ ਦੀਆਂ ਬੇਕਾਰ-ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਰੁੱਖਾਂ ਅਤੇ ਝਾੜੀਆਂ ਨਾਲ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੋਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਹਾੜੀਆਂ ਦੇ ਢਲਾਨਾਂ 'ਤੇ ਘਾਹ ਅਤੇ ਰੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੁਰਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। PLPA ਦੇ ਪ੍ਰੀਅੰਬਲ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕੁਝ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਬਿਹਤਰ ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ, ਜੋ ਸਿਵਾਲਿਕ ਪਹਾੜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂ ਨਾਲ ਲਾਗੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹਨ ਜਾਂ ਜੋ ਉਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਜੰਗਲਾਂ ਦੀ ਵਨੋਂਮੂਲਨ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਹਿ ਰਹੀਆਂ ਨਦੀਆਂ ਅਤੇ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੋਸ ਕਹੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਹੈ।"

45. ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੰਗਲਾਂ ਦੀ ਵਨੋਂਮੂਲਨ ਨੂੰ ਸੰਦਰਭਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। "ਵਨੋਂਮੂਲਨ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ੀ ਅਰਥ "ਵਨ ਵਿਨਾਸ਼” ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪੀਐਲਪੀਏ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵੀ ਉਹ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜੋ ਵਨ ਵਿਨਾਸ਼ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੀਐਲਪੀਏ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਪ-ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਜਾਂ ਕਟਾਵ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਜੰਗਲਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਨ ਵਿਨਾਸ਼ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਕਟਾਵ ਦੇ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਅਤੇ ਪਛਾਣੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵ ਵਨਯਜੀਵ ਫੰਡ ਦੀ ਵੈਬਸਾਈਟ 'ਤੇ ਇੱਕ ਲੇਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਲੇਖ ਵਨ ਵਿਨਾਸ਼ ਨਾਲ ਨਿਪਟਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਕਟਾਵ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਕਤ ਲੇਖ ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"ਵਨ ਵਿਨਾਸ਼

ਬਿਨਾਂ ਪੌਦੇ ਦੇ ਢਾਂਚੇ, ਕਟਾਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਨਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬਹਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰੁੱਖਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੇ ਪੌਦੇ ਮਿੱਟੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਫੜ ਸਕਦੇ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੌਦਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਫੀ, ਕਪਾਹ, ਪਾਮ ਤੇਲ, ਸੋਇਆਬੀਨ ਅਤੇ ਕਣਕ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਕਟਾਵ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਜਿਵੇਂ ਜ਼ਮੀਨ ਆਪਣੀ ਉਪਜਾਊ ਮਿੱਟੀ ਨੂੰ ਗੁਆ ਲੈਂਦੀ ਹੈ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਉਤਪਾਦ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹਨ, ਹੋਰ ਜੰਗਲ ਸਾਫ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਚੱਕਰ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।"

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪੀਐਲਪੀਏ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੰਗਲਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸੰਭਾਲ ਲਗਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਕਟਾਵ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੇ ਉਪਾਅਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਪੀਐਲਪੀਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੇ ਖੰਡ (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ, 'ਰੁੱਖ', 'ਲੱਕੜ', 'ਜੰਗਲ-ਉਤਪਾਦ' ਅਤੇ 'ਪਸ਼ੂ' ਦਾ ਅਰਥ ਉਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ 1927 ਦੇ ਜੰਗਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

46. ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ 3 ਤੋਂ 7 ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਸੀਂ ਧਾਰਾ 3 ਨਾਲ ਨਿਪਟ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ:

"3. ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚਨਾ— ਜਦੋਂ ਇਹ ਸੂਬਾਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਉਪ-ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਜਾਂ ਕਟਾਵ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਵਾਂਛਨੀਯ ਹੈ, ਜੋ ਕਟਾਵ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਜਾਂ ਕਟਾਵ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਸਰਕਾਰ ਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।"

ਧਾਰਾ 3 ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਟਾਵ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਕਟਾਵ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਨ ਦੇ ਯੋਗ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਉਪ-ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਜਾਂ ਕਟਾਵ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਵਾਂਛਨੀਯ ਹੈ, ਜੋ ਕਟਾਵ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਜਾਂ ਕਟਾਵ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਨਾਲ, ਪ੍ਰਤੀ, ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਜਾਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਧਾਰਾ 3 ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਜਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੰਗਲਾਤ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਜੰਗਲਾਤ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਲਈ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਧਾਰਾ 5ਏ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 5ਏ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ:

"5-ਏ. ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਅਮਲੀਕਰਨ ਅਤੇ ਉਪਾਯਾਂ ਦੀ ਲੈਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ।— ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਭਾਗ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸੂਬਾਈ ਸਰਕਾਰ ਆਮ ਜਾਂ ਖਾਸ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ—

(ਅ) ਖੇਤਾਂ ਦੀ ਸਮਤਲੀਕਰਨ, ਟੈਰੇਸਿੰਗ, ਨਿਕਾਸੀ ਅਤੇ ਬੰਧਾਈ;

(ਬ) ਖੇਤਾਂ ਅਤੇ ਖੱਡਾਂ ਵਿੱਚ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਕੰਮ ਦੀ ਉਸਾਰੀ;

(ਸੀ) ਤੂਫਾਨੀ ਪਾਣੀ ਲਈ ਨਾਲੀਆਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ;

(ਡੀ) ਹਵਾ ਜਾਂ ਪਾਣੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਰੁੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਰੱਖਿਆ; (ਈ) ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖਲਾਈ; ਅਤੇ

(ਐਫ) ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਅਮਲੀਕਰਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਉਪਾਯਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜੋ, ਸੂਬਾਈ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਉਲਲੇਖਿਤ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਂ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।" ਸਰਕਾਰ, ਇਸ

ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਣ ਲਈ।

(g) ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਜਾਂ ਨੇੜਤਾ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਕਸਬਿਆਂ ਅਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤਾਂ ਦੇਣਾ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਉਥੋਂ ਕੋਈ ਰੁੱਖ, ਲੱਕੜ ਜਾਂ ਜੰਗਲ ਦਾ ਉਤਪਾਦ ਲੈ ਸਕਣ, ਜਾਂ ਭੇਡਾਂ, ਬੱਕਰੀਆਂ ਜਾਂ ਊਠਾਂ ਨੂੰ ਚਰਾਉਣ ਲਈ, ਜਾਂ ਉਥੇ ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਇਜਾਜ਼ਤਾਂ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਅਤੇ ਵਾਪਸੀ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ।

5. ਕੁਝ ਖਾਸ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ ਨੋਟੀਫਾਈਡ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ, ਸੀਮਿਤ ਜਾਂ ਮਨਾਹੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ। - ਕਿਸੇ ਵੀ ਖਾਸ ਪਿੰਡ ਜਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ, ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦੇ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਂਤੀ ਸਰਕਾਰ ਖਾਸ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯੰਤਰਿਤ, ਸੀਮਿਤ ਜਾਂ ਮਨਾਹੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ-

(a) ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਖੇਤੀ ਕਰਨਾ ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖੇਤੀ ਹੇਠ ਸੀ;

(b) ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੱਥਰ ਦੀ ਖਾਣ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਚੂਨੇ ਨੂੰ ਸਾੜਨਾ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹਾ ਪੱਥਰ ਜਾਂ ਚੂਨਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਾਣ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਸਾੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ;

(c) ਰੁੱਖਾਂ ਜਾਂ ਲੱਕੜ ਦੀ ਕਟਾਈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜੰਗਲ ਦੇ ਉਤਪਾਦ ਦਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ, ਹਟਾਉਣਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਤਪਾਦਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਧੀਨ ਲਿਆਉਣਾ, ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਕਲੋਜ਼ (b) ਵਿੱਚ ਵਰਣਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਕਸਦ ਲਈ; ਅਤੇ

(d) ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਵੇਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਦਾਖਲਾ, ਚਰਾਈ, ਚਰਾਉਣਾ ਜਾਂ ਰੱਖਣਾ, ਭੇਡਾਂ, ਬੱਕਰੀਆਂ ਅਤੇ ਊਠਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਸਭ ਮਵੇਸ਼ੀਆਂ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਮਵੇਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਜਾਂ ਵਰਣਨ ਦਾ।

ਧਾਰਾ 6 ਧਾਰਾਵਾਂ 4, 5 ਜਾਂ 5ਏ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ/ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਪੀਐਲਪੀਏ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਧਾਰਾ 7 ਧਾਰਾਵਾਂ 4, 5 ਅਤੇ 5ਏ ਅਧੀਨ ਖਾਸ ਹੁਕਮਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਮੰਗਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

47. ਹਾਲਾਂਕਿ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਇਸ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ, ਵਿਆਪਕ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਕਿ ਸਮੁੱਚੀ ਚੁਣੌਤੀ ਸਿਰਫ ਤਿੰਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਦੀ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ 18 ਅਗਸਤ 1992 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੱਖਰੇ ਸਰਕਾਰੀ ਹੁਕਮ ਉਕਤ ਤਿੰਨ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ PLPA ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਅਧੀਨ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਐੱਨ.ਜੀ.ਟੀ. ਨੇ ਅਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਹੁਕਮਾਂ 'ਚ ਵੀ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਸਾਡੀ ਚਰਚਾ ਨੂੰ ਇਸ ਸਵਾਲ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰਨਾ ਕਿ ਕੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ PLPA ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਜੰਗਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹਨ 1980 ਦੇ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਦਾ ਅਰਥ। ਤਹਿਤ ਜਦੋਂ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਛਾਣੇ ਗਏ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਿ ਏ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖਾਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਵੱਡਾ ਖੇਤਰ ਧਾਰਾ 4 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਜਾਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ, ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ PLPA ਦੀ ਧਾਰਾ 4. ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਦੇਸ਼ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਪ-ਭੂਮੀ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਟੌਤੀ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ. ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤੇ ਵੱਡੇ ਖੇਤਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਜੰਗਲੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ਜੰਗਲਾਂ ਦੀ ਕਟਾਈ ਧਾਰਾ 3 ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਕਟੌਤੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਅਭਿਆਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ. ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਰੁੱਖਾਂ, ਲੱਕੜ, ਜੰਗਲ ਉਪਜ ਅਤੇ

ਪਸ਼ੂ। PLPA ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਧਾਰਾ (c) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਹੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ 1927 ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਸਮੀਕਰਨਾਂ ਲਈ। ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਲੀਅਰਿੰਗ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਜਾਂ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਤੋੜਨਾ ਜਾਂ ਕਾਸ਼ਤ ਕਰਨਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਸ਼ਤ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਲਈ। ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 4 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ), ਅਸੀਂ ਇੱਥੇ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ). 1927 ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 26 ਦੀ (1) ਮਨਾਹੀ ਹੈ ਕਾਸ਼ਤ ਲਈ ਰਾਖਵੇਂ ਜੰਗਲ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰਨਾ। ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ 1927 ਦੇ ਜੰਗਲਾਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 35 ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਨਾਹੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਨਿੱਜੀ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਤੋੜਨਾ ਜਾਂ ਸਾਫ਼ ਕਰਨਾ, ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੀ ਚਾਰਾਗਾ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਸਾਫ਼ ਕਰਨਾ ਜੰਗਲਾਤ ਜ਼ਮੀਨਾਂ 'ਤੇ ਬਨਸਪਤੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਮਨਾਹੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਜੰਗਲਾਤ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਪਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਰਨ। ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਕਟਾਵ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ. ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਵੀ ਧਾਰਾ (h) 1927 ਦੇ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 26 ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਜਾਂ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਖੇਤੀ ਲਈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਲਈ ਰਾਖਵੇਂ ਜੰਗਲ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਉਂਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਮਕਸਦ. PLPA ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੀ ਧਾਰਾ (g) ਰਾਜ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਸਰਕਾਰ ਪੱਥਰਾਂ ਦੀ ਖੁਦਾਈ ਜਾਂ ਚੂਨਾ ਸਾੜਨ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣ ਜਾਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੇ ਪੱਥਰ ਜਾਂ ਚੂਨੇ ਦੀ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੰਨੀ ਖੁਦਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾੜ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 26 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਜੀ) ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਰਾਖਵੇਂ ਜੰਗਲ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨ ਵਾਲੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 1927 ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ। PLPA ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੀ ਧਾਰਾ (c) ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਰੁੱਖਾਂ ਜਾਂ ਲੱਕੜਾਂ ਦੀ ਕਟਾਈ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਉਣਾ ਵੀ ਇੱਕ ਸੰਕੇਤਕ ਹੈ ਜੋ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਦੇਸ਼ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਰਿਜ਼ਰਵਡ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਦੀ ਧਾਰਾ 26 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (f) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜੰਗਲ 1927 ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ PLPA ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੀ ਧਾਰਾ (d) ਰਾਜ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਸਰਕਾਰ ਰੁੱਖਾਂ, ਲੱਕੜਾਂ ਜਾਂ ਜੰਗਲਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾਉਣ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਵੇਗੀ ਉਤਪਾਦਨ. ਅਜਿਹੀ ਪਾਬੰਦੀ ਉਪ-ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਅਤੇ (ਐਫ) ਵਿੱਚ ਵੀ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਰਾਖਵੇਂ ਜੰਗਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 26 ਦੀ ਧਾਰਾ (1)। ਦੀ ਧਾਰਾ (f) ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ, ਪ੍ਰਤਿਬੰਧ ਜਾਂ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਭੇਡਾਂ, ਬੱਕਰੀਆਂ ਜਾਂ ਊਠਾਂ ਦਾ ਦਾਖਲਾ, ਚਾਰਾ, ਚਾਰਾ ਜਾਂ ਧਾਰਨ। 1927 ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 26 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਡੀ) ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ ਰਾਖਵੇਂ ਜੰਗਲ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ। PLPA ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (f) ਅਤੇ (g) ਜੰਗਲੀ ਉਪਜ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚੋਂ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, PLPA 1927 ਦੇ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ "ਜੰਗਲ ਉਪਜ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਸੰਦਰਭ ਦੁਆਰਾ PLPA ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੋ। 1927 ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਜੰਗਲਾਤ ਕਾਨੂੰਨ "ਜੰਗਲ ਉਪਜ" ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

“2(4)”ਜੰਗਲ ਉਤਪਾਦ” ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ -

(a) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਚਾਹੇ ਉਹ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚੋਂ ਮਿਲੇ ਜਾਂ ਜੰਗਲ ਤੋਂ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਹੋਣ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ:-

ਲੱਕੜ, ਕੋਲਾ, ਕੈਚੂਕ, ਕਟੇਚੂ, ਲੱਕੜ ਦਾ ਤੇਲ, ਰਾਲ, ਕੁਦਰਤੀ ਵਾਰਨਿਸ਼, ਛਾਲ, ਲਾਕ, ਮਹੂਆ ਦੇ ਫੁੱਲ, ਮਹੂਆ ਦੇ ਬੀਜ, ਕੁੱਥ ਅਤੇ ਮਿਰਬੋਲਮ, ਅਤੇ

(b) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਜਦੋਂ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚੋਂ ਮਿਲੇ ਜਾਂ ਜੰਗਲ ਤੋਂ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਹੋਣ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ –

(i) ਰੁੱਖ ਅਤੇ ਪੱਤੇ, ਫੁੱਲ ਅਤੇ ਫਲ, ਅਤੇ ਰੁੱਖਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਹਿੱਸੇ ਜਾਂ ਉਤਪਾਦ ਜੋ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ,

(ii) ਰੁੱਖ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪੌਦੇ (ਘਾਹ, ਬੇਲਾਂ, ਨਰਕਟ ਅਤੇ ਕਾਈ ਸਮੇਤ), ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਪੌਦਿਆਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹਿੱਸੇ ਜਾਂ

ਉਤਪਾਦ,

(iii) ਜੰਗਲੀ ਜਾਨਵਰ ਅਤੇ ਚਮੜੀਆਂ, ਦੰਦ, ਸਿੰਗ, ਹੱਡੀਆਂ, ਰੇਸ਼ਮ, ਕੋਕੂਨ, ਸ਼ਹਿਦ ਅਤੇ ਮੋਮ, ਅਤੇ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਹਿੱਸੇ ਜਾਂ ਉਤਪਾਦ, ਅਤੇ

(iv) ਪੀਟ, ਸਤਹੀ ਮਿੱਟੀ, ਚੱਟਾਨ ਅਤੇ ਖਨਿਜ (ਚੂਨਾ ਪੱਥਰ, ਲੈਟਰਾਈਟ, ਖਨਿਜ ਤੇਲਾਂ, ਅਤੇ ਖਾਣਾਂ ਜਾਂ ਖਾਦਾਨਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਉਤਪਾਦਾਂ) ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।" ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀਐਲਪੀਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਵਿੱਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪਾਬੰਦੀਆਂ, ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਮਨਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਜੰਗਲੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਦਕਿ, ਪੀਐਲਪੀਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਮ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਟਾਵ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਕਟਾਵ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਲੱਗੇ ਕਿ ਉਪ-ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਜਾਂ ਕਟਾਵ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਪੀਐਲਪੀਏ ਦਾ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਟਾਵ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਜੰਗਲਾਤ ਦੀ ਕਟਾਈ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਕਟਾਵ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖੇਤਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 4 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਉਪਾਯ ਜੰਗਲੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ਕਟਾਈ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਪੀਐਲਪੀਏ ਵਿੱਚ ਉਪ-ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਜਾਂ ਕਟਾਵ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਵੱਡੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੱਡੇ ਖੇਤਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਜੰਗਲੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ਕਟਾਈ ਨਾਲ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਕਟਾਵ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਨਿਸ਼ਕਰਸ਼ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 4 ਦੀ ਪੀਐਲਪੀਏ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ 1980 ਦੇ ਜੰਗਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (ii) ਤੋਂ (iv) ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਜੰਗਲ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਲਈ, ਪੀਐਲਪੀਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੇਵਲ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪੂਰਵ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਗੈਰ-ਜੰਗਲੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਮੋੜ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ 1980 ਦੇ ਜੰਗਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ।

48. ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਖੰਡ (ਅ) ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਧਾਰਣ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਸਤਕਾਰੀ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕਾਸਤਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਜਾਂ ਮਨਾਹੀ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ, ਧਾਰਾ 5 ਅਧੀਨ ਸੀਮਿਤ ਜਾਂ ਮਨਾਹੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੱਥਰ ਦੀ ਖੁਦਾਈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੂਨੇ ਦੀ ਜਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 5 ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਅਧੀਨ ਖਾਸ ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ 1980 ਦੇ ਜੰਗਲ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਜੰਗਲ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦਲੀਲਾਂ / ਹਲਫਨਾਮਿਆਂ ਅਤੇ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਲਈ ਗਈ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਅਸਰ।

49. ਇਸ ਪੜਾਅ ਤੇ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ 08ਵੀਂ ਦਸੰਬਰ 1992 ਨੂੰ, ਮਿਸਟਰ ਬਨਾਰਸੀ ਦਾਸ, ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੁੱਖ ਵਨ ਸੰਰਕਸ਼ਕ ਵੱਲੋਂ ਸਿਵਲ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 171 ਦੇ 1990 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸਿਵਲ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 1996 ਵਿੱਚ ਗੋਦਾਵਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ 12ਵੀਂ ਦਸੰਬਰ 1996 ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜ ਨੇ

ਪੀਐਲਪੀਏ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਅਤੇ 5 ਅਧੀਨ ਸੂਚਿਤ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਜੰਗਲਾਤ ਵਜੋਂ ਵਰਤਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ/ ਹਲਫਨਾਮਿਆਂ/ਦਲੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਈ ਗਈ ਸੀ। 21ਸਤੰਬਰ 1992 ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਵੱਲੋਂ ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੁੱਖ ਵਨ ਸੰਰਕਸ਼ਕ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੀਐਲਪੀਏ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਅਤੇ 5 ਅਧੀਨ ਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲਾਤ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਤੱਥਾਕਥਿਤ ਸਥਿਤੀ 09ਵੀਂ ਦਸੰਬਰ 1992 ਨੂੰ ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੁੱਖ ਵਨ ਸੰਰਕਸ਼ਕ ਵੱਲੋਂ ਸੰਬੋਧਿਤ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿਹੇ ਗਏ ਅਨੁਸਾਰ ਨੋਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 25ਵੀਂ ਅਗਸਤ 2014 ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੁੱਖ ਵਨ ਸੰਰਕਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਮੁੱਖ ਵਨ ਸੰਰਕਸ਼ਕ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਹੇਠ ਮੀਟਿੰਗ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਤੇ ਖਾਸ ਸਕੱਤਰ (ਡੀਜੀਐਫ & ਐਸਐਸ) ਦੇ ਨਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀਆਂ ਚਰਚਾਵਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਏ.ਡੀ.ਐਨ. ਰਾਓ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਇੱਕ ਨੋਟ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵੇਸ਼, ਜੰਗਲਾਤ ਅਤੇ ਜਲਵਾਯੂ ਪਰਿਵਰਤਨ ਮੰਤਰਾਲਾ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੁੱਖ ਵਨ ਸੰਰਕਸ਼ਕ - ਸ਼੍ਰੀ ਸੀ.ਆਰ. ਜੋਰਜੀਵਾਲ ਨੇ ਵੀ ਭਾਗ ਲਿਆ। ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 2 ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਤਾਂ ਵਜੋਂ 1980 ਦੇ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਲਈ 'ਜੰਗਲ' ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੰਗਲਾਤ ਵਜੋਂ ਮੰਨਤਾਂ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੇਣੀ (ਏ) ਦਰਜ ਜੰਗਲਾਤ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੇਣੀ (ਬੀ) ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ ਅਰਥ ਅਨੁਸਾਰ ਜੰਗਲਾਤ ਦੀ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੇਣੀ (ਏ) ਦੇ ਕਲੋਜ਼ (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੀਐਲਪੀਏ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਅਤੇ 5 ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ 1980 ਦੇ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਲਈ ਜੰਗਲਾਤ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਭਾਗੀ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਿਤ ਹੋਈ ਹੈ ਜੋ ਵਿਜੇ ਬਾਂਸਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੀ।

ਉਕਤ ਫੈਸਲਾ, ਜੋ 15ਵੀਂ ਮਈ 2009 ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਪੀਐਲਪੀਏ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਪੀਐਲਪੀਏ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਅਤੇ 5 ਅਧੀਨ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ 1980 ਦੇ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਲਈ ਜੰਗਲਾਤ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਸੀ.ਐਮ. ਨੰਬਰ 12170 ਦੇ 2009 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਅਰਦਾਸ 5 ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜੋ ਸੁਵਿਧਾ ਲਈ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀ

"(5) ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਕੇਵਲ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਜਿੱਥੇ ਸਾਫ਼ ਕਰਨਾ, ਤੋੜਨਾ ਜਾਂ ਖੇਤੀ ਕਰਨਾ ਪੀਐਲਪੀਏ, 1900 ਦੀ ਧਾਰਾ 4(ਅ) ਜਾਂ 5(ਅ) ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖਾਸ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਮਨਾਹੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਹੀ 'ਜੰਗਲਾਤ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ' ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਐਮ.ਸੀ. ਮੇਹਤਾ ਦੇ ਕੇਸ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਪੀਐਲਪੀਏ, 1900 ਦੀ ਧਾਰਾ 4(ਸੀ) ਅਤੇ (ਡੀ) ਜਾਂ ਧਾਰਾ 5(ਸੀ) ਅਤੇ (ਡੀ) ਅਧੀਨ ਆਮ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।"

ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਪੀਐਲਪੀਏ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 4 ਅਤੇ 5 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਜੰਗਲਾਤ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

50. ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ 04ਥ$_{SUPERSCRIPT}$ ਦਸੰਬਰ 2009 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਉਪਰੋਕਤ ਅਰਦਾਸ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਜੋ ਪੀਐਲਪੀਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੀ ਕਲੋਜ਼ (ਅ) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 5 ਦੀ ਕਲੋਜ਼ (ਅ) ਅਧੀਨ ਪਾਬੰਦੀਆਂ/ਮਨਾਹੀਆਂ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਨੂੰ 1980 ਦੇ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ 'ਜੰਗਲਾਤ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ' ਵਜੋਂ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਚੱਲ ਰਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਸਟੈਂਡ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੁਖ ਸੀ।

51. ਅਸੀਂ ਇੱਥੇ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੱਤਰਾਂ, ਹਲਫਨਾਮਿਆਂ ਅਤੇ ਦਲੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਪੀਐਲਪੀਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਖਾਸ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਣਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਖੋਜ ਕੇਵਲ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ

ਲਿਆ ਗਿਆ ਸਟੈਂਡ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸਟੈਂਡ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ, ਪੀਐਲਪੀਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਸਾਵਧਾਨੀਪੂਰਵਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਉੱਤੇ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪੀਐਲਪੀਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਖਾਸ ਹੁਕਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਿੱਚ 1980 ਦੇ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜੰਗਲ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀਐਲਪੀਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਖਾਸ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ 1980 ਦੇ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲਾਤ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ

52. 1997 ਦੇ ਗੋਦਾਵਰਮਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੀਐਲਪੀਏ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 4 ਅਤੇ 5 ਅਧੀਨ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ 2008 ਦੇ ਗੋਦਾਵਰਮਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਕਤ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ। ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 21 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪੀਐਲਪੀਏ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 4 ਅਤੇ 5 ਅਧੀਨ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਖਣਨ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਨਾਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਉਕਤ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲਾਤ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 1ਲਾ ਐਮ.ਸੀ. ਮੇਹਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਦੋ ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 79 ਵਿੱਚੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪੀਐਲਪੀਏ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 4 ਅਤੇ 5 ਅਧੀਨ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ 1980 ਦੇ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਉੱਠਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 82 ਵਿੱਚ, ਬੈਂਚ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਪੀਐਲਪੀਏ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 4 ਅਤੇ 5 ਅਧੀਨ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਿਰਫ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਲਫਨਾਮਿਆਂ 'ਤੇ ਹੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਬਨਾਰਸੀ ਦਾਸ ਦਾ ਹਲਫਨਾਮਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਹਲਫਨਾਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਹੀ ਗਈ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਖੜ੍ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੋ ਮੁੱਦਾ ਅਸੀਂ ਪੀਐਲਪੀਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਕਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 3ਜੀ ਐਮ.ਸੀ. ਮੇਹਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਦੋ ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦੋ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੈਸਰਜ਼. ਆਰ. ਕਾਂਤ & ਕੰ. ਵੱਲੋਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ। ਮੁੱਦਾ ਸੀ ਕਿ 18ਵੀਂ ਅਗਸਤ 1992 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੁਝ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਉਲੰਘਣ ਬਾਰੇ ਸੀ ਅਨੰਗਪੁਰ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ। ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਕਿ 18ਵੀਂ ਅਗਸਤ 1992 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਜੰਗਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਅਸੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪੀਐਲਪੀਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਵਿਸਾਵੀ 1980 ਦੇ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2। ਭਾਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਜੈ ਬਾਂਸਲ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪੀਐਲਪੀਏ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 4 ਅਤੇ 5 ਅਧੀਨ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਨਿਪਟਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

53. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਮਾਨਯੋਗ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬੀ.ਐਸ. ਸੰਧੂ ਪ 12 ਅਕਤੂਬਰ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ 2004 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸ੍ਰੀ ਬੀ.ਐਸ. ਸੰਧੂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਕੀਤਾ ਸੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰੋਪੜ ਦੇ ਪਿੰਡ ਕਰੌਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਫੋਰੈਸਟ ਹਿੱਲ ਗੋਲਫ ਅਤੇ ਕੰਟਰੀ ਕਲੱਬ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਉਹ ਸੀ ਮਾਲਕ, ਜੰਗਲੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਜਾਂ ਤਾਂ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਸਨ ਜਾਂ ਕਾਸ਼ਤਯੋਗ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਜ਼ਮੀਨਾਂ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿੰਡ ਕਰੌਰਾਂ ਨੂੰ ਅਧੀਨ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ PLPA ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਅਤੇ ਅਧੀਨ ਮਨਾਹੀ ਵਾਲੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ PLPA ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਅਤੇ 5। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਿਚ 1980 ਦੇ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਰਾ ਪਿੰਡ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਪੈਰਾ 18, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਖਿਆ:

“18. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ, 1900 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਜੋ ਉੱਪਰ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਾਨਕ ਖੇਤਰ ਦੀ, ਜੋ ਸ਼ਿਵਾਲਿਕ ਪਹਾੜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂ ਨੇੜੇ ਸਥਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲਾਂ ਦੀ ਕਟਾਈ ਜਾਂ “ਚੋ” ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ, ਬਿਹਤਰ ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ, ਅਜਿਹੀ

ਸਰਕਾਰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਸਾਰੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। “ਸਥਾਨਕ ਖੇਤਰ” ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ, 1900 ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਾ ਸਿਰਫ “ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ” ਬਲਕਿ ਹੋਰ ਜ਼ਮੀਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ, 1900 ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਵਿੱਚ ਉੱਪਰ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ, ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਮ ਜਾਂ ਖਾਸ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਅਸਥਾਈ ਜਾਂ ਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ, ਸੀਮਿਤ ਜਾਂ ਮਨਾਹੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਖੰਡਾਂ (ਅ), (ਬ), (ਸੀ), (ਦ), (ਈ), (ਐਫ) ਅਤੇ (ਜੀ) ਵਿੱਚ ਉਲਿਖਿਤ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੰਡਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਾਈ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਕਸਬਿਆਂ ਅਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਖੇਤੀਬਾੜੀ, ਭੇਡਾਂ ਅਤੇ ਬੱਕਰੀਆਂ ਦੀ ਚਰਾਈ ਅਤੇ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਵਰਗੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਆਮ ਜਾਂ ਖਾਸ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ, ਸੀਮਿਤ ਜਾਂ ਮਨਾਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ, 1900 ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਵਿੱਚ, ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਖਾਸ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਅਸਥਾਈ ਜਾਂ ਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ, ਸੀਮਿਤ ਜਾਂ ਮਨਾਹੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੇਡਾਂ ਅਤੇ ਬੱਕਰੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਪਸ਼ੂਆਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ, ਚਰਾਉਣ, ਚਰਾਈ ਕਰਨ ਜਾਂ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵੀ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ।”

ਪੈਰਾ 19 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ:

“19. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਲਈ, ਜ਼ਮੀਨ ਜੋ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ, 1900 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ, 1900 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 4 ਅਤੇ 5 ਅਧੀਨ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੈ, “ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ” ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਚੁਕੌਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਤੀਜਾ ਕਿ ਪੂਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਪਿੰਡ ਕਰੋਰਾਂ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰੋਪੜ, ਜੋ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ, 1900 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾਵਾਂ 4 ਅਤੇ 5 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਾਈ ਮਨਾਹੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੈ, “ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ” ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 12-12-1996 ਵਿੱਚ ਟੀ.ਐਨ. ਗੋਦਾਵਰਮਨ ਥਿਰੁਮੁਲਪਾਦ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ [ਟੀ.ਐਨ. ਗੋਦਾਵਰਮਨ ਥਿਰੁਮੁਲਪਾਦ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ, (1997) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 267] ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਪੂਰੇ ਖੇਤਰ ਪਿੰਡ ਕਰੋਰਾਂ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰੋਪੜ, ਦੀ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਚੁਕੌਤੀ ਆਦੇਸ਼ [ਕੋਰਟ ਆਪਣੇ ਆਪ ਮੋਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, (2004) 4 ਆਰ.ਸੀ.ਆਰ. (ਸਿਵਲ) 619 : (2005) 2 ਆਈ.ਸੀ.ਸੀ. 16 (ਪੀ&ਐਚ)] ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਤੀਜਾ ਕਿ ਪੂਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਪਿੰਡ ਕਰੋਰਾਂ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰੋਪੜ, ਜੋ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ, 1900 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾਵਾਂ 4 ਅਤੇ 5 ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਸ਼ਾਸਨ ਅਧੀਨ ਹੈ, “ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ” ਹੈ, ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸਮੱਗਰੀ ਕੀ ਹੈ ਦੇ ਪੈਰਾ 23 ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣ ਹਨ ਉਕਤ ਫੈਸਲਾ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

“23. ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦੋ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਵੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਐਮ.ਸੀ. ਮਹਿਤਾ [ਐਮ.ਸੀ. ਮਹਿਤਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ, (2004) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 118], [ਐਮ.ਸੀ. ਮਹਿਤਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ, (2008) 17 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 294] ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਰਾਵਲੀ ਪਹਾੜੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਨੂੰ “ਜੰਗਲ” ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਅਤੇ ਦਿਖਾਇਆ ਸੀ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ, ਖੇਤਰ ਜੰਗਲ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪੂਰਵ ਅਨੁਮਤੀ ਦੇ ਜੰਗਲਾਤ (ਸੰਰਕਸ਼ਣ) ਐਕਟ, 1980 ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਅਧੀਨ ਗੈਰ-ਜੰਗਲ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਅਨੁਮਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਾਜ ਦੇ ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਸਿਰਫ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ, 1900 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਹੀ “ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ” ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਇਸ

ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ ਕਰੋਰਾਂ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰੋਪੜ, ਦੀ ਸਮੂਚੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਜੰਗਲ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ. ਐਕਟ, 1900 ਅਧੀਨ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਹੈ।"

54. ਬੈਂਚ ਨੇ 1927 ਦੇ ਫਾਰੈਸਟ ਐਕਟ ਅਤੇ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਦੁਆਰਾ ਹਾਸਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾਇਆ। ਇਸ ਲਈ, ਬੀ.ਐਸ. ਸੰਧੂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਸਾਰਾ ਜੋਰ ਇਸ ਗੱਲ ਉੱਤੇ ਸੀ ਕਿ ਸਿਰਫ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਖੇਤਰ ਦਾ ਸਮਾਵੇਸ਼ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਕੱਢਦਾ ਕਿ ਖੇਤਰ 1980 ਦੇ ਫਾਰੈਸਟ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਜੰਗਲ ਹੈ।

55. ਇਸ ਲਈ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬੀ.ਐਸ. ਸੰਧੂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪੂਰੇ ਪਿੰਡ ਲਈ ਲਾਗੂ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਅਤੇ 5 ਨੂੰ ਕਹੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮਿਸਟਰ ਬੀ.ਐਸ. ਸੰਧੂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਲਈ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਹੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਕਿ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਜੰਗਲਾਤ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਕਟਾਅ ਵਿੱਚ ਨਤੀਜਾ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 4 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਿਰਫ 1980 ਦੇ ਫਾਰੈਸਟ ਐਕਟ ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਉੱਤੇ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਬੀ.ਐਸ. ਸੰਧੂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ, ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ।

ਹੋਰ ਮੁੱਦੇ

56. ਇੱਥੇ ਅਸੀਂ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 1031 ਦੇ 2021 ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਵਿਕਾਸ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਨੰਗਪੁਰ, ਮੇਵਲਾ ਮਹਾਰਾਜਪੁਰ ਅਤੇ ਅੰਖੀਰ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਵਾਸੀ ਹਨ ਜੋ ਕਿ 18 ਅਗਸਤ 1992 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਤਿੰਨ ਵੱਖਰੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 10294 ਦੇ 2013 ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਮੌਜੂਦ ਕਹੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਦੇਸ਼ ਸਿਰਫ ਕੁਝ ਖਾਸ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਦੇਸ਼ ਹਨ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ੈਡਿਊਲਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਸ਼ੈਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਕਿੱਲਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸੰਬੰਧਤ ਨੰਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਯਹਾਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕਵਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਾ ਖੇਤਰਫਲ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਪੂਰੇ ਪਿੰਡ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਹ ਕਹੇ ਗਏ ਤਿੰਨ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੇ ਵਾਧੂ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅੰਕੜਿਆਂ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਕੁਝ ਨਕਸ਼ੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ, ਸ੍ਰੀ ਵਿਕਾਸ ਸਿੰਘ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੇ ਕੁਝ ਹਸਤਕਸ਼ੇਪਕਾਰਾਂ ਦੇ ਤਰਕਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਗੁਰੂਗ੍ਰਾਮ ਅਤੇ ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਦੇ ਪੂਰੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਧਾਰਾ [ਅਭੈ ਐਸ. ਓਕਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ] ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲ ਹੋਣਗੇ।

1980 ਦਾ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2. ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਜੋ ਗੱਲ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਾਧੂ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 50 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਚਾਰਟ. ਅਸੀਂ ਤੁਰੰਤ ਹਵਾਲੇ ਲਈ ਚਾਰਟ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ:

PLP ਐਕਟ, 1900 ਅਧੀਨ ਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ (ਖੇਤਰਫਲ ਹੈਕਟੇਅਰ ਵਿੱਚ)

57. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ 22 ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਗੁਰੂਗ੍ਰਾਮ ਅਤੇ ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਸਮੇਤ, ਧਾਰਾ 4 ਅਤੇ 5 ਅਧੀਨ ਖਾਸ ਹੁਕਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੇਵਲ 31,738 ਹੈਕਟੇਅਰ ਖੇਤਰ ਹੀ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੁੱਲ ਖੇਤਰਫਲ 44,21,200 ਹੈਕਟੇਅਰ ਹੈ। ਘੱਟੋ ਘੱਟ 8 ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਖਾਸ ਹੁਕਮਾਂ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ

ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, 22 ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਾ ਕੇਵਲ ਲਗਭਗ 7.1% ਹਿੱਸਾ ਹੀ PLPA ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਖਾਸ ਹੁਕਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਧਾਰਾ 4 ਅਤੇ 5 ਅਧੀਨ ਖਾਸ ਹੁਕਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖੇਤਰਫਲ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖੀਏ, ਤਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਕੁੱਲ ਖੇਤਰਫਲ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਖਾਸ ਹੁਕਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖੇਤਰਫਲ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨਗਣਯ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਯਾਚੀਆਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਤਸਵੀਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭੁਲੇਖਾ ਅਤੇ ਗਲਤ ਹੈ।

58. ਇਸ ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਕੇਵਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ 18 ਅਗਸਤ 1992 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨਾਲ ਤਿੰਨ ਵੱਖਰੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਸਬੰਧਿਤ ਹਾਂ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨ ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਲਈ PLPA ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਲੋੜੀਂਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇੱਥੇ ਅਸੀਂ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ 20 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਕਤ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣਾ ਬਹੁਤ ਦੇਰੀ ਹੈ। ਵੱਡੀ ਦੇਰੀ ਦਾ ਆਧਾਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਹੀ ਉਕਤ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਨਕਾਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, 20 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾਵਾਂ 6 ਅਤੇ 7 ਦੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਕਤ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ 17 ਅਕਤੂਬਰ 1989 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਇੱਕ ਸੂਚਨਾ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਭੂਮੀ ਰਾਜਸਵ ਐਕਟ, 1887 ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਅਧੀਨ ਸੀ। ਉਕਤ ਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਬੱਲਭਗੜ ਤਹਿਸੀਲ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਸੀਮਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੀਤਾ। ਉਕਤ ਬਾਹਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਤਹਿਸੀਲ ਬਣਾਈ ਗਈ ਜਿਸਨੂੰ ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਤਹਿਸੀਲ ਕਿਹਾ ਗਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, 10 ਅਪ੍ਰੈਲ 1992 ਨੂੰ, ਬੱਲਭਗੜ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਹਿਸੀਲ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ PLPA ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। 18 ਅਗਸਤ 1992 ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਖਾਸ ਹੁਕਮਾਂ ਬੱਲਭਗੜ ਦੀ ਤਹਿਸੀਲ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਨਾਲ ਵਰਣਿਤ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਵੱਡੀ ਦੇਰੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਨਹੀਂ

59. ਇੱਕ ਹੋਰ ਦਲੀਲ ਜੋ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਤਿੰਨ ਪਿੰਡ 1971 ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਐਲਾਨੇ ਗਏ ਕੰਟਰੋਲ ਖੇਤਰਾਂ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਵਿਕਾਸ ਯੋਜਨਾ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। 1980 ਦੇ ਜੰਗਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 18ਵੀਂ ਅਗਸਤ 1992 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਿਹੇ ਗਏ ਤਿੰਨ ਹੁਕਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨਾਂ 1980 ਦੇ ਜੰਗਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੇ ਉਪਧਾਰਾਂ (ii) ਤੋਂ (iv) ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜੰਗਲ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਹਨ, ਉਸਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਜੰਗਲ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਜੋਂ ਤਬਦੀਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਧਾਰਾ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

60. ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਇੱਕ ਅਸਪਸ਼ਟ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਖਾਸ ਹੁਕਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਹੀ 1980 ਦੇ ਜੰਗਲ ਐਕਟ ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲਾਂ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਸੀਮਿਤ ਸਮਾਂ ਲਈ ਹੀ ਜੰਗਲ ਬਣਾ ਰਹੇਗਾ ਜਿਸ ਸਮਾਂ ਲਈ ਕਿਹੇ ਗਏ ਖਾਸ ਹੁਕਮ ਲਾਗੂ ਹਨ। ਦੋਵੇਂ ਤਰਕ ਸਾਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਆਏ। [ਅਭੈ ਐਸ. ਓਕਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ] ਅਧੀਨ ਖਾਸ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਮੌਕੇ ਉੱਤੇ।

ਧਾਰਾ 4 ਉਸ ਸਮੇਂ ਉੱਠਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਖਾਸ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਮੰਗੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ, ਜੰਗਲਾਤ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਲਈ, 1980 ਦੇ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2, 25ਵੀਂ ਅਕਤੂਬਰ 1980 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਇਸਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਜ਼ਮੀਨ 1980 ਦੇ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਖਾਸ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਉਕਤ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ 1980 ਦੇ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਜੰਗਲਾਤ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰਹਿਣਗੀਆਂ।

2019 ਸੋਧ ਐਕਟ

61. ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੇ 2019 ਸੋਧ ਐਕਟ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਵੀ 01ਲੀ ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 4677 ਦੇ 1985 (ਐਮ.ਸੀ. ਮੇਹਤਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਵੱਲ ਵੀ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ 2019 ਸੋਧ ਐਕਟ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਆਗਿਆ ਬਿਨਾਂ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਨਾ ਲਿਆਇਆ ਜਾਵੇ। ਆਈ.ਏ.ਨੰਬਰ 93600/2021 ਨੂੰ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖਤੀ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 4677 ਦੇ 1985 ਵਿੱਚ 2019 ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਮੰਗਣ ਲਈ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਗਰੁੱਪ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਕਤ ਅਰਦਾਸ ਨੂੰ ਇਸ ਗਰੁੱਪ ਵਿੱਚ ਹੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

62. 2019 ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ, ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਗਜ਼ਟ. ਬਦਲੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 3 ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅੰਤਮ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸੂਚਨਾ 3. ਇਹ ਮੁਢਲੀ ਸੂਚਨਾ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦੇਣ ਦੀ ਵੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਲਈ. ਧਾਰਾ 3ਏ ਜੋੜ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਸੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ PLPA ਦੇ ਉਪਬੰਧ, ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ, ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਅੰਤਿਮ ਵਿਕਾਸ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਸਬੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਸੁਧਾਰ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਜਾਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ 1971 ਦਾ ਐਕਟ, ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਨਿਯਮ ਏਰੀਆ ਐਕਟ, 1975 ਆਦਿ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਧੀਨ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੂਚਨਾ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰੋ ਧਾਰਾ 3. ਧਾਰਾ 23 ਨੂੰ 2019 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਸੋਧ ਐਕਟ. ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ PLPA ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 3A ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਵਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਅਜਿਹੇ ਹੁਕਮਾਂ ਜਾਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਜਾਰੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਧਾਰਾ 23 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਜਾਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀ ਗਈ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਨਿਯਮ, ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਜਾਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਮੌਜੂਦ ਰਹਿਣਗੀਆਂ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ 2019 ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 4ਏ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 3, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਪੂਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ, ਦੁਆਰਾ ਆਮ ਆਦੇਸ਼ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੁੱਖਾਂ ਦੇ ਕੱਟਣ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ, ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਿਤ ਜਾਂ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੱਕੜ। ਸੈਕਸ਼ਨ 4A ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਰਹਿਣ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਅਧੀਨ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਮ ਹੁਕਮ 2019 ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਧਾਰਾ 4 ਏ. ਸੈਕਸ਼ਨ 4A ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਇੱਕ ਨੋਟ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਮ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੂਚਨਾਵਾਂ 2019 ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿਰਫ ਲਈ ਹੋਵੇਗਾ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ, ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਿਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕੱਟਣ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਦਰਖਤ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ। ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਸੋਧ ਐਕਟ 2019 ਦੀ ਧਾਰਾ 1 ਕੁਝ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਲੇਟਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਸੋਧ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ 01 ਨਵੰਬਰ 1966 ਤੋਂ ਸਿਵਾਏ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ।

64. ਇਸ ਗਰੁੱਪ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਤਿੰਨ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ 18 ਅਗਸਤ 1992 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਤਿੰਨ ਖਾਸ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਾਂ। ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਅਸਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਥੇ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਜ਼ਮੀਨਾਂ 1980 ਦੇ ਜੰਗਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਰੱਦ ਜਾਂ ਸੋਧੇ ਜਾਂ ਵਾਪਸ ਲਏ ਜਾਣ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਉਸੇ ਤੌਰ ਤੇ ਢੱਕੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਹੈਸੀਅਤ ਨੂੰ 1980 ਦੇ ਜੰਗਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਜੰਗਲ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਦਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਬਿਨਾਂ ਉਥੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਤੋਂ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ 1980 ਦੇ ਜੰਗਲ ਐਕਟ ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ 'ਜੰਗਲ' ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਗੈਰ-ਜੰਗਲ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਰਤੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾ 1980 ਦੇ ਜੰਗਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਦੂਜੇ, ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (i) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ 1927

ਦੇ ਜੰਗਲ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਜੰਗਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਕਿ ਉਹ ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਜੰਗਲ ਹੋਣਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ, ਬਿਨਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ। ਤੀਜੇ, ਧਾਰਾ 2 ਇੱਕ ਨਾਨ ਓਬਸਟੈਂਟੇ ਉਪਬੰਧ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੁਝ ਵੀ ਉਪਰ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਰਾਜ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਰਾਜ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ 2019 ਸੋਧ ਐਕਟ 1980 ਦੇ ਜੰਗਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਤੇ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਇਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਲਈ, ਚਾਹੇ 2019 ਸੋਧ ਐਕਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਇਹ ਹੈਸੀਅਤ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਦਲੇਗਾ

ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਖਾਸ ਹੁਕਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨਾਂ 25 ਅਕਤੂਬਰ 1980 ਤੋਂ 1980 ਦੇ ਜੰਗਲ ਐਕਟ ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜੰਗਲ ਦੇ ਸਾਰੇ ਗੁਣ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 4677 ਦੀ 1985 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਰੀਖ 01 ਮਾਰਚ 2019 ਦੀ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਜਾਵੇ। ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਅਰਦਾਸ ਨੂੰ ਉਸ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਪਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿਹਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਾਲ ਨਿਪਟ ਰਹੀ ਹੈ।

ਨਤੀਜੇ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਭਾਗ

64. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਖਾਸ ਹੁਕਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ 1980 ਦੇ ਜੰਗਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਗੁਣ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰੀ 25 ਅਕਤੂਬਰ 1980 ਤੋਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪੂਰਵ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਾਂ-ਜੰਗਲ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਲਈ ਇਸਦੇ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ। ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪੂਰਵ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਜੰਗਲ ਜਾਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਮਾਨਤਾ ਜੰਗਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਬਦੀਲੀ ਨੂੰ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇੱਥੇ ਇਹ ਵੀ ਜੋੜਨਾ ਚਾਹਾਂਗੇ ਕਿ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਖਾਸ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ ਦੌਰਾਨ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ, ਰਾਜ ਜਾਂ ਇੱਕ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਾਂ-ਜੰਗਲ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਆਗਿਆ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਨਾਂ-ਜੰਗਲ ਵਰਤੋਂ 1980 ਦੇ ਜੰਗਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਅਨੁਸਾਰ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਲਾਗੂ ਖਾਸ ਹੁਕਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਪਾਬੰਧੀਆਂ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਕਿਉਂਕਿ 1980 ਦੇ ਜੰਗਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਕਾਰਨ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਅਜਿਹੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ 1980 ਦੇ ਜੰਗਲ ਐਕਟ ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨਹੀਂ ਬਣ ਜਾਏਗੀ।

65. ਇਸ ਲਈ, ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ 18 ਅਗਸਤ 1992 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਖਾਸ ਹੁਕਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਲਈ ਅਪੀਲ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 7220-7221 ਦੀ 2017 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪੂਰਵ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ 25 ਅਕਤੂਬਰ 1980 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖਾਸ ਹੁਕਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਬਾਕੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਟਰਕਚਰਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਮੂਲ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਲਿਆਉਣ ਸਮੇਤ ਰਿਫੌਰੈਸਟੇਸ਼ਨ/ਅਫੌਰੈਸਟੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਲਈ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਪੀ.ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਅਧੀਨ ਖਾਸ ਹੁਕਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਲਈ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਮਲਾ ਦਰ ਮਾਮਲਾ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 5 ਅਧੀਨ ਕਵਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।

66. ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੂਰਵਾਗ੍ਰਹਿਤਾ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਹਦਾਇਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਖਾਸ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 18ਵੀਂ$_{\text{SUPERSCRIPT}}$ ਅਗਸਤ 1992 ਅਧੀਨ ਪੀ.ਪੀ.ਏ. ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢਾਂਚਿਆਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਗੈਰ-ਜੰਗਲ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸਬੰਧਤ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਵੇਗਾ

ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਿਪਟਾਏਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਅਨੁਪਾਲਨ ਰਿਪੋਰਟ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏਗਾ।

67. ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 1008 ਅਤੇ 1031 ਦੇ 2021 ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਪਟਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 10294 ਦੇ 2013, 8454 ਦੇ 2014, 8173 ਦੇ 2016 ਅਤੇ 11000 ਦੇ 2013 ਵੀ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਪਟਾਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਐਨ.ਜੀ.ਟੀ. ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਤਦਨੁਸਾਰ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

68. ਜਿਹੜੇ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 1320 ਦੇ 2021 ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਉਹ ਅਪੀਲ ਲਈ ਖਾਸ ਛੱਡੀ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 7220-7221 ਦੇ 2017 ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਯੋਗ ਕਬਜ਼ੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਲਈ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਹਮੇਸ਼ਾ ਅਪੀਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 1320 ਦੇ 2021 ਨੂੰ ਤਦਨੁਸਾਰ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਵੇ।

69. ਖਰਚੇ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਅੰਕਿਤ ਜੁਵਾਨ
(ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ : ਆਰਸ਼ ਚੌਧਰੀ, ਐਲ.ਸੀ.ਆਰ.ਏ.)
ਅਪੀਲਾਂ ਅਤੇ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate